

Beeldkwaliteit								
voorlichting beeldkwaliteit		100			100		100	
Stimuleringsregeling intergemeentelijke beeldkwaliteitplannen buitengebied.		25	per gemeente	20	500	20	500	analoog aan landschapsbeleidsplannen 50% voor rekening reconstructie
Stimuleringsregeling erfbeplanting: plannen en aanleg		1,5	per project	4.000	6.000	4.000	6.000	2800 agr bedr + 1200 inpassing andere panden in buitengebied
ontw criteria aanlegvergunningen mbt beeldkwaliteit		100	1 plan		100		100	
handhaving aanlegvergunning beeldkwaliteit, sloop ed		10	per gemeente	20	200	20	200	5000 beeldkwaliteit 250 per sloop gem 10 slopers per gem.+ Handhaving op nw leest
Slopen VAB's in beekdalen, groene wiggen		90	per bedr	210	18.900	70	6.300	2800 bedr - autonome stoppers x % in kwetsbaargebied (resp 15 en 5)
Stimuleringsregeling sloop kleine bouwwerken		0,025	m2	7.500	187,500	7.500	187,5	B-sec regeling 75 m2 per stal (mondeling H. van Ginkel) 100 lokaties
begeleiden opstellen en toetsen van concrete, werkbaar ruimtelijk beeldkwaliteitscriteria.		1	per aanvraag	4.000	4.000	4.000	4.000	Aantallen, zie erfbeplanting
begeleiden van deskundigen voor toetsing van ruimtelijke kwaliteit		0			0		0	Meenemen, begeleiden, opstellen
stimuleren streekeigen architectuur		10	per pilot	5	50	5	50	
actualiseren bestemmingsplannen		250	per gem	20	5.000	20	5.000	
Nieuwe economische dragers								
stimuleren soc. eco. ontw. en leefbaarheid		1.200	12x100.000 per deelgeb	7	8.400	7	8.400	100.000/deelgebied/jaar; idee afkomstig uit brabant achtergrond ontbreekt
cultuurhistorisch erfgoed	20.000							
de toekomst van Radio Kootwijk	20.000							
de toekomst van militaire complexen	30.000							
uitvoeringsprogramma gebiedenbeleid Veluwe	10.000							
status, organisatie en financiering Veluwe	0							
monitoring Veluwebeleid	20.000							
communicatie en voorlichting	4.000							
verlegging geldstromen	1.000							
toezicht								
planvorming 10% uitvoeringskosten					68.000		78.000	
TOTAAL	463.500				756.353		862.081	

Bijlage 6 Mate van doelbereik van de alternatieven

In onderstaande tabel is de mate van doelbereik van de beide alternatieven ten opzichte van de autonome ontwikkeling relatief uitgewerkt voor de subdoelen uit hoofdstuk 3 van de gebiedsvisie/Startnotitie MER.

Gebruikte beoordeling:

0	mate van doelbereik is gelijk aan de autonome ontwikkeling
0/+	mate van doelbereik is iets beter dan de autonome ontwikkeling
+	mate van doelbereik is beter dan de autonome ontwikkeling
++	mate van doelbereik is veel beter dan de autonome ontwikkeling

Hoofddoel	Subdoelen	Mate van doelbereik	
		HE	SE
Realisatie van de natuurdoelen zoals vastgelegd in de gebiedsplannen Natuur en landschap, uiterlijk in 2015.	• <i>Functieverandering van alle nog te realiseren nieuwe natuur, zodat 100% van de EHS wordt gerealiseerd.</i> • <i>Begrenzen en ruimtelijke bescherming van de EHS in bestemmingsplannen.</i>	++	++
		0	bestemmingsplan, speelt pas in ontwerp) + (alleen prioritair en parels)
	• <i>Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken.</i>	++ (alles)	+ (idem)
	• <i>Kwaliteitsverbetering natuur.</i>	++ (alle natuur)	+ (idem)
	• <i>Goede water- en milieuomstandigheden realiseren.</i>	+ (alle natuur)	++
	• <i>Ecologische verbindingzones realiseren.</i>	++	
	• <i>Natuurdoelen buiten EHS realiseren, in combinatie met andere doelen zoals landbouw, water, landschap, recreatie, wonen;</i>	+	++
	• <i>inclusief ruimtelijke bescherming en gunstige hydrologische en milieuomstandigheden.</i>	++	+
	• <i>Robuuste Verbindingszones (Natuur voor mensen, mensen voor natuur) en ecologische poorten realiseren zoals aangegeven in Veluwe2010, waar mogelijk in combinatie met andere doelen zoals landbouw, water, landschap, recreatie, wonen; inclusief ruimtelijke bescherming en gunstige hydrologische en milieuomstandigheden.</i>		

Behoud, versterking en vernieuwing van het landschap inclusief de aardkundige en cultuurhistorische kwaliteiten.	• <i>Versterking van de ontwerpende benadering bij uitvoering van landschappelijke doelen.</i> • <i>Instandhouden, versterken en ontwikkelen van cultuurhistorische waarden, CHW (Belvoir, Belvedere).</i> • <i>Behoud oude landschapsstructuren en elementen.</i> • <i>Vernieuwing landschapsstructuren.</i> • <i>Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden.</i> • <i>Vermindering verstening.</i>	++ + (hergebruik, recreatie) ? ++ (pv iv) ++ (groene wiggen) ++	++ + (hergebruik , recreatie) ? ++(reg. vestigingsloc. Iv) ++ (groene wiggen) + (minder slopen)
Een maatschappelijk verantwoord perspectief bieden aan een duurzame en economisch rendabele land- en tuinbouw.	• <i>Realiseren van een verantwoorde afzet van mest en mineralen.</i> • <i>Stimuleren van biologische landbouw.</i> • <i>Vergroten van inkomsten op landbouwbedrijven uit niet-agrarische activiteiten.</i> • <i>Stimuleren grondgebonden landbouw.</i> • <i>Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij.</i> • <i>Aanwijzen varkensvrije zone.</i>	++ (ext. ggl) + + + (met name extensieve) in plaatselijke vest, meer ext gebieden ++	+ (minder ext. ggl) + ++ (meer ruimte voor NED) ++ (met name gangbare) ++ (sterlocaties en minder ext. gebieden) ++
Toename van kwaliteit, verscheidenheid en economische en	• <i>Diversiteit van het aanbod van dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen</i>	+	++

ecologische duurzaamheid van recreatie en toerisme.	<i>opwaarderen.</i> • <i>Zoneren verblijfsrecreatie ter ontlasting van natuur en perspectief bieden aan de recreatieondernemer in en rondom de Veluwe.</i> • <i>Ketenintegratie en geïntegreerde productontwikkeling bevorderen.</i> • <i>Thema's natuur, landbouw, water en cultuurhistorie als sturende thema's nemen.</i> • <i>Toename verdien capaciteit en werkgelegenheid in de sector.</i> • <i>Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie.</i> • <i>Kwaliteitsverbetering fietsproduct.</i> • <i>Versterken relatie CVN en Randmeergebied/IJsselvallei.</i> • <i>Versterken van de regievoering van de sector Recreatie en Toerisme, met bijbehorend instrumentarium.</i>	++ (idem) + ++ + 0 0 + +	++ (krimpgroei en zoekgebieden) ++ ++ ++ 0 (gebeurt al autonoom) 0 (idem) ++ +
Leefbaarheid van het landelijk gebied stimuleren.	• <i>Levendigheid in het landelijk gebied stimuleren.</i> • <i>Versterken van een duurzame economische structuur.</i> • <i>Versterken omgevingskwaliteit.</i> • <i>Vermindering verstening.</i> • <i>Verbetering van de infrastructuur.</i>	+ + ++ ++ 0 (gebeurt autonoom)	++ ++ + + 0 (gebeurt autonoom)
Veiligstellen en verduurzamen openbare	• <i>Beperken bestaande grondwaterwinningen. Veiligstellen</i>	++ (100 jrs zone)	+ (25 jrs zone)

drinkwatervoorzieningen.	<i>overblijvende winningen.</i> <i>Alternatieven bronnen zoeken in oppervlakte water.</i>	++ (max)	+ (min)
Instandhouden of ontwikkelen van een gezond, veerkrachtig en duurzaam watersysteem en het realiseren van de gewenste milieutoestand behorend bij de onderscheiden functies. Zorgdragen voor veiligheid tegen hoge waterstanden op de rivieren en randmeren en het voorkomen van regionale wateroverlast.	<i>Bestrijden regionale wateroverlast.</i> <i>Ruimte voor de rivier creëren.</i> <i>Terugdringen geurhinder landbouw.</i> <i>Structurele verbetering van de geluidskwaliteit voor mens (recreant) en dier.</i> <i>Herstellen basis water- en milieukwaliteit.</i>	++ 0 (autonoom) ++ 0 (autonoom) ++	++ 0 (autonoom) + 0 (autonoom) +

Vanuit de doelstellingen voor Natuur, Landschap en Cultuurhistorie en water ligt de voorkeur bij het HE alternatief. Vanuit de doelstellingen voor landbouw en recreatie ligt de voorkeur bij het SE alternatief. Voor leefbaarheid zijn de beide alternatieven vergelijkbaar in de mate van doelbereik. In het HE is vooral aandacht voor omgevingskwaliteit en vermindering verstening, in het SE voor levendigheid in het landelijk gebied en de economische structuur.

Wanneer we kijken naar de deelgebieden hebben bepaalde doelen meer prioriteit dan andere doelen (zie tabel 2.4 uit VOP/MER). Ook voor de deelgebieden zijn de alternatieven beoordeeld op mate van doelbereik voor de prioritaire doelen (zie tabel volgende pagina).

Gebied	Prioritaire doelen	Mate van doelbereik	
		HE	SE
Veluwe	• Versnelling processen door integrale aanpak	++	++
	• Herstellen basis water- en milieukwaliteit	++	+
	• Ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor landbouwbedrijven	+	++
	• Realiseren en beschermen EHS	++	++
	• Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden, voorkomen omsingeling	++	++
	• Versterken relatie CVN en randmeergebied/ijssselvallei dmv recreatie	+	++
	• Aanwijzen van locaties voor waterberging	++	++
	• Leefbaarheid van het landelijk gebied stimuleren	+	++
Gebied	Prioritaire doelen	HE	SE
Noord-west Ijssselvallei	• Alternatieve bronnen zoeken voor drinkwaterwinning uit oppervlaktewater	++	+
	• Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken	++	+
	• Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden	++	++
	• Versterken relatie CVN en ijssselvallei dmv recreatie	+	+
Noord-oost Ijssselvallei	• Stimuleren grondgebonden landbouw	+	++
	• Versterken relatie CVN en ijssselvallei dmv recreatie	+	++
	• Instandhouden bestaande landschappelijke kwaliteiten	++	+
	• Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij	+	++
Stedendriehoek	• Diversiteit van het aanbod van dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen	+	++
	• Beeldkwaliteit verbeteren	++	++
	• Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie	++	++
	• Stimuleren van grondgebonden landbouw met stimuleren van multifunctioneel grondgebruik	+	++

Gebied	Prioritaire doelen	Mate van doelbereik	
		HE	SE
Zuidelijke IJsselvallei	• Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken • Versterken en benutten van de cultuurhistorische waarden • Alternatieve bronnen zoeken voor drinkwaterwinning uit oppervlaktewater • Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie • Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden • Versterken relatie CVN en IJsselvallei dmv recreatie	++ + ++ ++ ++ +	+ ++ + ++ ++ ++
Randmeergebied	• Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden (overgangen) • Stimuleren grondgebonden landbouw en weidevogelbeheer • Versterken van een duurzame economische structuur • Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij • Versterken relatie CVN en randmeergebied dmv recreatie	++ ++ + 0 +	++ + ++ + ++
Agrarische enclave	• Realiseren van een verantwoorde afzet van mest en mineralen • Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij • Vermindering verstening • Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken	++ 0 ++ ++	+ + + ++
Centraal Veluws Natuurgebied	• Kwaliteitsverbetering natuur (90% ontsnippering) • Natuur sturend voor recreatieontwikkeling (als thema en voor groei en krimp) • Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden, voorkomen omsingeling	0 (via V2010) + ++	0 + ++

Kijkend naar het mate van doelbereik per deelgebied komen de volgende voorkeuren naar voren: in de **Noord-west IJsselvallei** (Blauwe Bron) ligt een voorkeur voor het hydro-ecologisch alternatief. Dit is te verklaren uit het feit dat drinkwaterwinning en ontwikkeling natte natuur hier belangrijke doelen zijn die vooral in het HE alternatief gerealiseerd worden.

In de **Noord-oost IJsselvallei** (We(ij)dse Landschap) ligt de voorkeur bij het sociaal-economisch alternatief. Hier zijn vooral de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw belangrijk, hoewel het wijdse open landschap vooral in het HE model in stand wordt gehouden door minder verstening (slopen), geconcentreerde ontwikkeling intensieve veehouderij en extensivering van de grondgebonden landbouw.

In de **Stedendriehoek** (ontspanning voor de stad) ligt de voorkeur bij het sociaal-economisch alternatief. Hier staan vooral de recreatieve doelstellingen centraal.

In de **Zuidelijke IJsselvallei** (Harmonie) is geen duidelijke voorkeur voor HE- of SE-alternatief vanuit mate van doelbereik. De vraag hierbij is of de voorkeur ligt bij extra recreatieve ontwikkeling voor natuur/drinkwater. Bij het voorkeursalternatief zal hier naar een mix gezocht moeten worden.

In het **Randmeergebied** (zichtbare overgangen) ligt de voorkeur bij het sociaal-economische alternatief. Dit komt vooral door de aandacht voor de economische structuur in dit gebied.

In de **Agrarische enclave** (Sleutel voor dynamiek) is geen een duidelijke voorkeur voor HE- of SE-alternatief. De vraag is hier vooral hoeveel ruimte wil je bieden aan intensieve veehouderij in relatie tot mest en ammoniak en realisatie natte natuur en vermindering verstening.

In het **CVN** wordt veel autonoom via V2010 geregeld. De andere beide doelen zijn niet onderscheidend voor de beide alternatieven.

Bijlage 7 Effecten van het Voorkeursalternatief

Deze bijlage vat de effecten van het voorkeursalternatief uit de verschillende achtergrondsdOCUMENTEN samen.

Blauwe Bron/Noord-west IJsselvallei

Milieueffecten <i>Voorkeursalternatief</i>	Milieu	Natuur	Water	Leefbaarheid en economie	Ruimtelijke kwaliteit	Landschap cultuurhistorie
Water-, milieu-, en natuurkwaliteit		*	++	+	++	++
Grondgebonden Landbouw		+	++	+	++	+
Intensieve veehouderij		+	0/+	0/+	++	0/+
Wonen		++	0/+	-/0	++	++
Groene Wiggen		+	+	0/+	++	++
Waterberging		+	0/+	-	++	0/+
Drinkwaterwinning		++	++	+	++	++
Nieuwe economische dragers		+	0/+	+	+	++
Recreatie & toerisme		-	0	+	0/+	0/+
Realisatie EHS		++	++	+	++	+
Beeldkwaliteit		+	+	+	++	++

*zie water- milieu- en natuurkwaliteit

We(ij)dse landschap/ Noordoost IJsselvallei

Milieueffecten	Milieu	Natuur	Water	Leefbaarheid en economie	Ruimtelijke kwaliteit	Landschap cultuurhistorie
<i>Voorkeursalternatief</i>						
Water-, milieu-, en natuurkwaliteit		*	0	0	0/+	+/-
Grondgebonden Landbouw		-	0/+	++	0/+	++
Intensieve veehouderij		+	0	+	-	0/+
Wonen		0	0	0	+, ++	0/+
Groene Wiggen		Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
Waterberging		+	0/+	-	+	0/+
Drinkwaterwinning		Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
Nieuwe economische dragers		--	0	+	0/+	0/+
Recreatie & toerisme		--	0	++	0/+	++
Realisatie EHS		+	0/+	+	++	0/+
Beeldkwaliteit		+	+	+	++	++

*zie water- milieu- en natuurkwaliteit

Ontspanning voor de stad/ Stedendriehoek

Milieueffecten	Milieu	Natuur	Water	Leefbaarheid en economie	Ruimtelijke kwaliteit	Landschap cultuurhistorie
<i>Voorkeursalternatief</i>						
Water-, milieu-, en natuurkwaliteit		*	+	0	0/+	+
Grondgebonden Landbouw		0	0/+	++	0/+	+/-
Intensieve veehouderij		+	0	+	0/+	0/+
Wonen		0	+	+	+,++	0/+
Groene Wiggen		+	+	Nvt	+	++
Waterberging		-	0/+	0	+	0/+
Drinkwaterwinning		Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
Nieuwe economische dragers		--	0/+	+	0/+	0/+
Recreatie & toerisme		--	0	++	-/+	++
Realisatie EHS		+	+	+	++	+
Beeldkwaliteit		+	+	+	++	++

*zie water- milieu- en natuurkwaliteit

Harmonie/Zuidelijke IJsselvallei

Milieueffecten	Milieu	Natuur	Water	Leefbaarheid en economie	Ruimtelijke kwaliteit	Landschap cultuurhistorie
<i>Voorkeursalternatief</i>						
Water-, milieu-, en natuurkwaliteit		*	+	0/+	+,++	++
Grondgebonden Landbouw		0	+	0/+	+,++	+
Intensieve veehouderij		+	0	+	+	0
Wonen		++	0/+	0/+	++	+/-
Groene Wiggen		+	+	0/+	++	0
Waterberging		+	0/+	0	+	0/+
Drinkwaterwinning		+	++	0/+	0/+,+	++
Nieuwe economische dragers		-	0/+	0/+	+	+
Recreatie & toerisme		0	-	+	-/+	+
Realisatie EHS		+	+	+	++	0/-
Beeldkwaliteit		+	+	+	++	++

*zie water- milieu- en natuurkwaliteit

Zichtbare overgangen/randmeergebied

Milieueffecten	Milieu	Natuur	Water	Leefbaarheid en economie	Ruimtelijke kwaliteit	Landschap cultuurhistorie
<i>Voorkeursalternatief</i>						
Water-, milieu-, en natuurkwaliteit		*	+	0/+	0/+,+	+
Grondgebonden Landbouw		0	+	+	0/+	+/-
Intensieve veehouderij		++	0/+	++	++	0/+
Wonen		+	0/+	-/0	++	++
Groene Wiggen		++	+	-/0	++	++
Waterberging		0	0/+	0	+	0/+
Drinkwaterwinning		Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
Nieuwe economische dragers		0	0/+	0/+	+	+
Recreatie & toerisme		-	0	+	0/+	0/+
Realisatie EHS		++	+	+	++	+
Beeldkwaliteit		+	+	+	++	++

*zie water- milieu- en natuurkwaliteit

Sleutel voor dynamiek/Agrarische enclave

Milieueffecten	Milieu	Natuur	Water	Leefbaarheid en economie	Ruimtelijke kwaliteit	Landschap cultuurhistorie
<i>Voorkeursalternatief</i>						
Water-, milieu-, en natuurkwaliteit		*	++	0/+	++	++
Grondgebonden Landbouw		++	++	+	+	0
Intensieve veehouderij		0	0	+	0/+	0
Wonen		0	0/+	0	++	++
Groene Wigen		Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
Waterberging		+	0/+	-	+	0/+
Drinkwaterwinning		+	Nvt	Nvt	Nvt	0/+
Nieuwe economische dragers		-	0/+	0	+	0/+
Recreatie & toerisme		-	0/+	++	+	0/+
Realisatie EHS		++	++	+	++	+
Beeldkwaliteit		+	+	+	++	++

*zie water- milieu- en natuurkwaliteit

Eindeloze Veluwe/CVN

Milieueffecten	Milieu	Natuur	Water	Leefbaarheid en economie	Ruimtelijke kwaliteit	Landschap cultuurhistorie
<i>Voorkeursalternatief</i>						
Water-, milieu-, en natuurkwaliteit		*	+	0	0	+
Grondgebonden Landbouw		++	0	-	0/-	0/+
Intensieve veehouderij		+	0	0/+	+	0/+
Wonen		++	0	-	++	0/+
Groene Wiggen		++	0/+	0/+	++	+
Waterberging		++	0	0	0/+	0/+
Drinkwaterwinning		++	0/+	0/+	0/+	Nvt
Nieuwe economische dragers		+	0	0	+	+
Recreatie & toerisme		+	0	0/+	++	++
Realisatie EHS		++	++	+	0/+	+
Beeldkwaliteit		+	+	+	++	++

*zie water- milieu- en natuurkwaliteit

Bijlage 8 Gehanteerde criteria kaarten VKA

Plankaart Voorkeursalternatief reconstructie Veluwe

In deze bijlage zijn de belangrijkste uitgangspunten bij het vervaardigen van de plankaart vermeld. In tegenstelling tot de plankaarten van de alternatieven in de legenda rond natuur en water gesplitst in natuurontwikkeling en waterbeïnvloedingsgebieden

Intensieve veehouderij en zoekgebieden Dag- en verblijfsrecreatie staan op aparte kaarten, Wonen en NED staan niet op kaart dit wordt meegenomen in de beschrijving bij legendaeenheden voor meervoudige doelen

Legenda	VKA	Opmerkingen
Stedelijk gebied (arcering: rood)	Bestaand stedelijk gebied Art 10 Nieuwe kaart van NL e.d	
Infrastructuur (arcering: grijs)	Snelwegen, spoorlijnen, Hanzelijn trace	
Natuur (arcering: donkergroen)	Bestaand bos en natuur	
Natuurontwikkeling (arcering: groen gearceerd op gele ondergrond)	- Natuurgebiedsplannen doelstelling 20-60% en > 60% - Nieuwe natuur, - NB-wet en Habitatrichtlijngebieden - Vogelrichtlijngebieden	
Waterbeïnvloedingsgebieden (arcering: blauw gearceerd op gele ondergrond)	Blauwe bron, CVN, Agrarische Enclave: - Beïnvloedingsgebieden HEN-SED wateren - Beïnvloedingsgebieden alle natuur - Max beïnvloedingsgebieden drinkwaterwinning 100 jaars zone drinkwaterwinning Randmeergebied: - Beïnvloedingsgebieden HEN-wateren - Beïnvloedingsgebieden parel- en prioritaire natuur 100 jaars zone drinkwaterwinning Stedendriehoek, NO IJsselvallei, Zuid IJsselvallei: - Beïnvloedingsgebieden HEN wateren - Beïnvloedingsgebieden parels- en prioritaire natuur - Min beïnvloedingsgebieden drinkwaterwinning	
Landschappelijk waardevol (arcering: lichtgroen gearceerd op gele ondergrond)	- Weidevogelgebieden - Open gebieden - Gebieden met kenmerkende kleinschaligheid - Cultuurhist. Essencomplexen - Stedelijk uitloopgebied	
Landbouw (arcering: geel)	Overgebleven gebieden	
Enkelvoudige doelen		
Groene wiggen (randen)	Rand aangeven	Nader detailleren in ontwerpplan
Drinkwaterwinning locatie (blauwe punt)	Te verduurzamen en te handhaven locaties	
Waterberging (blauw zoekgebied)	Zoekgebieden	

Intensieve veehouderij zonering van het VKA

Extensiveringsgebied Natuur	Bestaande bos en natuur; 250 m zone (WAV) rondom kwetsbare gebieden gehele EHS ; In de agr enclave geen 250 m buffer rond kwetsbare gebieden;
Varkensvrije zone (arcering: rood)	
Landbouwontwikkelingsgebied (arcering: donkerbruin)	Kolom 2 zoekgebied inplaatsing int. veehouderij (deze tabel eerst aanpassen door kernen te vervangen door nieuwe kaart van Ned.??? Gebruikt bij stroomgeb. visies)
Verweving met sterlocaties	Kolom 1 uit zoekgebied inplaatsing int. veehouderij (aanpassen zie boven)
Verweving (arcering: lichtgeel)	Overig

criteria: kleine verwevingsgebieden sterlocaties zijn afgevallen omdat daarin geen IV bedrijven gelegen zijn voor landb ontw gebied is gezocht naa een groot aaneengesloten gebied
agr enclave geen extensiveringsgebied omdat dat een dierstandstil tot gevolg heeft door het emissie plafond uit de WAV ka allen worden uitgebreid met emissiearme stallen dat kan alleen als er meer dieren gehouden kunnen worden. In convenant afsprakenmaken over dierplafond voor de AE en tevens een versteningsplafond.

Criteria zoekgebied verblijfsrecreatie

Het ontwikkelen van verblijfsrecreatie is mogelijk met uitzondering van de hieronder genoemde gebieden

	ontwikkel mogelijkheden verblijfsrecreatie
Natuurbeschermingswet Habitatrichtlijn EHS/EVZ Natuurgebieden met een doelstelling 60-100% buiten de EHS CVN (als ergens veel winst gehaald kan worden is verblijfsrecreatie in de AE bespreekbaar) robuuste verbindingszone bestaande bos en natuurgebieden grenzend aan HEN/SED Vogelrichtlijn	neen
0-1000 meter vanaf: Natuurbeschermingswet Habitatrichtlijn Vogelrichtlijngebied 0-250 meter vanaf: EHS/EVZ	ja mits (afhankelijk van soort natuur en type recreatie)
Ecologische poort Groene wiggen	ja mits (afhankelijk van doelstellingen en type recreatie, geen toename versterking)
Weidevogelgebieden	neen
Open gebieden (kaart 15 streekplan)	neen
100 jaars zone waterwinning	neen tenzij
Hydrologische beïnvloedingsgebieden HEN/SED en natte natuur	ja mits watertoets
Landbouwontwikkelingsgebied	neen
Verwevingsgebied sterlokalities	neen
Waterbergingsgebieden	neen
Stiltegebieden	neen tenzij
Vastgestelde uitbreidingen (artikel 10)	neen

positief bij nieuwe lokaties voor verblijfsrecreatie is een goede bestaande infrastructuur en de nabijheid van natuurtransferia.

als er te weinig ruimte overblijft kritisch kijken welke neen kan worden omgezet in neen tenzij
criteria opstellen voor de toetsingen, wie doet de toetsingen?

Bijlage 9 Maatregelen en kosten

In deze bijlage zijn de maatregelen behorende bij het voorkeursalternatief uitgewerkt met daarbij de kosten. De kosten zijn gebaseerd op normbedragen. Op basis van de plankaarten, de beschrijvingen en aanwezige achtergrondinformatie is een inschatting gemaakt van de eenheden en aantallen. De maatregelen zijn op hoofdlijnen beschreven en de kosten zijn in dit voorontwerp vooral indicatief – de orde van grootte – bedoeld. In het ontwerpplan en de 1e uitvoeringsmodule wordt één en ander nader uitgewerkt. De hier weergegeven kosten zijn meestal de kosten voor overheden. De verdeling over de verschillende overheden en, waar relevant, de benodigde eigen bijdrage van particulieren zal in het ontwerpplan nader uitgewerkt worden. De reeds voorgestelde maatregelen in V2010 zijn in deze bijlage opgenomen. In V2010 gaat het met name om verbetering van kwaliteit, procesafspraken en beleidsvorming. In reconstructie gaat het met name om ruimtelijke aanpassingen gevolgd door kwaliteitsverbetering. Daar waar V2010 en reconstructie elkaar aanvullen is dit als reconstructiemaatregel opgenomen. In de andere gevallen wordt alleen melding van de projecten uit V2010 gemaakt en worden deze projecten buiten reconstructie om gerealiseerd.

1 Algemene maatregelen en voorzieningen

1.1 Algemeen

Veel reconstructieopgaven hebben te maken met een ruimtelijke herschikking van functies. Er moet door zoneringen, scheiding en verweving een nieuwe ordening ontstaan. Functies komen zo op plaatsen te liggen waar de ontwikkelingskansen zo optimaal mogelijk zijn. Naast de ruimtelijke herschikking van functies is het noodzakelijk specifieke maatregelen te nemen om de ontwikkelingskansen te benutten.

Voorafgaande aan ruimtelijke ingrepen worden criteria voor beeldkwaliteit opgesteld en na de planvorming wordt hierop getoetst (bv door uitwerking van criteria voor aanlegvergunningen irt beeldkwaliteit).

1.2 Wettelijke herverkaveling

Voor een betere ordening van de functies wordt de wettelijke herverkaveling (titel 6 uit hoofdstuk 3 van de Reconstructiewet) ingezet. Met dit artikel kunnen grondeigendommen ten behoeve van de verschillende functies op de juiste plek worden gelegd.

Voor de landbouw kan de huiskavel van de bedrijven worden vergroot, het aantal veldkavels worden verlaagd en de rij afstanden worden verminderd. Natuurgebieden kunnen door ruiling van kavels ontsnipperd, afgerond en vergroot worden en verbindingzones kunnen worden gerealiseerd. Het grondgebruik kan in bepaalde (deel)stroomgebieden en intrekgebieden voor drinkwaterwinning geëxtensiverd worden door toedeling van grond aan grondgebonden bedrijven. Daarnaast kunnen de gronden worden vrijgemaakt voor de opvang van de regionale wateroverlast. Elders verworven gronden kunnen bij elkaar worden gelegd voor de aanleg van recreatieve voorzieningen en om waterlopen en meer natuurlijker karakter te geven. Voordat de gronden worden toegedeeld aan de nieuwe eigenaar kunnen verbeteringswerken worden uitgevoerd. Door ruiling kunnen de Groene Wiggen worden gerealiseerd.

In principe zal herverkaveling worden ingezet in gebieden met een ‘gestapelde’ problematiek. In het ontwerpplan wordt de vraag waar wettelijke herverkaveling ingezet wordt, nader uitgewerkt. In blijvende landbouwgebieden zal vooral het instrument (vrijwillige) kavelruil ingezet worden om de landbouwkundige structuur te verbeteren. Tevens zal nader ingegaan worden op de doorwerking van het reconstructieplan in lopende herverkavelingsprojecten. De geraamde kosten zijn alleen de directe verkavelingskosten en die voor kleine aanvullende voorzieningen. De overige kosten zijn elders (al) begroot.

Deze maatregel is voorzien in de gebieden waar nog geen landinrichting heeft plaatsgevonden of waar landinrichting reeds lang gelden is afgerond. Nieuwe inrichting van deze gebieden is gewenst. In Harderwijk-Elburg is landinrichting in uitvoering, in Epe-Vaassen Oost en west is een landinrichtingscie geïnstalleerd maar is nog niet tot planvorming overgegaan.

Indicatie van de kosten: voor verkavelings- en basisinrichtingskosten is de overheidsbijdrage gemiddeld circa 680/ha. Bij een veronderstelde verkaveling over 32.500 ha (Hattem/Wezep, Heerde/Wapenveld, Harderwijk/Elburg, Epe/Vaassen oost en west en de Agrarische Enclave) is de totale indicatie van de overheidsbijdrage totaal 22,1 miljoen.

1.3 Kavelruil

Naast wettelijke herverkaveling is een betere ordening van de functies ook mogelijk door vrijwillige kavelruil. Bij vrijwillige kavelruil dienen minimaal drie partijen betrokken te zijn en worden de notaris- en kadasterkosten, overdrachtsbelastingen van de kavelruil en enige inrichtingswerken gesubsidieerd. Ook kavelruil kan bijdragen aan afgeronde en ontsnipperde natuurgebieden, betere landbouwstructuur, lagere milieudruk, ruimte voor nieuwe functies zoals bv. waterbergingsgebieden en Groene Wiggen. Kavelruil is vrijwillig, maar kan planmatig worden opgepakt, of aan het gebied worden overgelaten. Bij planmatige kavelruil wordt gebruik gemaakt van de kadastrale gegevens en toedelingsvoorstellen.

Deze maatregel is voorzien in de gebieden waar recent een landinrichting is afgerond. De inrichting van deze gebieden is nog zodanig dat hier kan worden volstaan met kavelruil om de doelen te realiseren.

Indicatie van de kosten: ingeschat wordt dat met circa 750 kavelruilen circa 15.000 ha (de recent (bijna) afgeronde landinrichtingen Oosterwolde, Twello en Brummen-Voorst en de zuid-oost kant van het CVN (de Veluwezoom) verkaveld wordt. Op basis van deze aannames wordt een overheidsbijdrage begroot van 7,5 miljoen.

1.4 Opzetten onroerend goed bank

Als derde maatregel om deerschikking van gronden en bedrijven op gang te brengen en sneller grond te kunnen verwerven kan een onroerend goed bank worden gevormd. In de beginfase van de uitvoering wordt dit voorstel nader uitgewerkt.

In deze onroerend goed bank kunnen financiële middelen, gronden en gebouwen worden ingebracht, verworven en toebedeeld.

Voor de inbreng van gronden, gebouwen en middelen wordt gedacht aan overheden zoals BBL, het rijk (Koopmansgelden), waterschappen en gemeentelijke grondbedrijven, terreinbeherende organisaties, landgoedeigenaren en particuliere organisaties (banken, beleggingsinstellingen).

De onroerend goed bank moet het mogelijk maken de huidige strikte koppeling tussen beschikbare middelen en verwervingsdoelen of –gebieden, alsook het strikte marktvolgende prijsbeleid, los te laten. Met een onroerend goed bank kan flexibeler, namelijk ook buiten begrensde gebieden, worden aangekocht.

Bij het toedelen van gronden c.q. gebouwen gaat het om de brede reconstructiedoelen, zowel natuur, als ook landbouw (extensivering en bedrijfsvergroting), recreatiedoelen, waterberging, etc. Mogelijk is het nodig om voor toedeling een bestemmingswijziging te realiseren, zodat geïnvesteerde financiële middelen terugverdiend kunnen worden. De toedeling kan geschieden via het ruilplan reconstructie (art. 58 e.v. Reconstructiewet).

Indicatie van de kosten: om als bank te kunnen functioneren is een bijdrage voor benodigd kapitaal, ten behoeve van de rente op een lening, benodigd, alsmede voor de personele ondersteuning. Er moet rekening worden gehouden met een inbreng in het risicodragend vermogen en voor personele ondersteuning van minimaal 5 miljoen. Dit geld wordt in principe 'terugverdiend'.

1.5 Onteigening en planschade

In het reconstructieplan is het mogelijk om op grond van artikel 11 van de Reconstructiewet (lid 2.i) en artikel 123 van de Onteigeningswet gronden of gebouwen ter onteigening aan te wijzen. De reconstructiecommissie zal deze mogelijkheid in de uitvoeringsfase kunnen gebruiken, wanneer duidelijk is dat een object de realisatie van algemene, maatschappelijke doelen in de weg staat en minnelijke verwerving op problemen stuit.

Bij de daadwerkelijke onteigening is GS bevoegd gezag.

Momenteel wordt onderzocht in hoeverre de onderdelen uit een reconstructieplan aanleiding kunnen geven tot beroep op planschadeartikelen uit de Reconstructiewet. Wat betreft de doorwerking en de planschade gaat het waarschijnlijk om planonderdelen, die als concrete beleidsbeslissing worden aangemerkt. Op die onderdelen is in vervolgprocedures van bestemmingsplannen geen mogelijkheid meer voor bezwaar en beroep. In het geval het een doorvertaling van een andere wet betreft komt de schade voor rekening van de desbetreffende wettelijke regeling. In het ontwerpplan en het bestuursconvenant zal de planschade verder uitgewerkt worden.

2 Landbouwmaatregelen en -voorzieningen

2.1 Algemeen

De reconstructieopgaven hebben betrekking op het verbeteren van de landbouwstructuur, de stimulering van ecologisch duurzame landbouw, de reductie van veterinaire risico's, negatieve gevolgen van de verwachte autonoom grote afname van het aantal bedrijven (zoals verrommeling en sociaal economische gevolgen) en het voorkomen en tenslotte bijdragen aan de gewenste reallocatie van gronden, gebouwen en productielocaties.

2.2 Bedrijfsverplaatsingen

Vanuit het principe om niet-verenigbare functies te scheiden, of milieuproblemen in brongebieden aan te pakken, worden uit de extensiveringsgebieden en de varkensvrijezones intensieve veehouderij bedrijven verplaatst naar elders. Het gaat bij de extensiveringsgebieden om de bedrijven uit de 500 meterzone rondom het CVN met uitzondering van de Agrarische Enclave en 250 meter rondom voor verzuring gevoelige polders elders in het gebied. Daarnaast is het gewenst om in de intrekgebieden voor drinkwatervoorziening uit oppervlaktewater en uit de beïnvloedingsgebieden natte natuur grondgebonden landbedrijven te verplaatsen.

De verplaatsing van bedrijven moet kostendekkend plaats kunnen vinden. Dit betekent dat het financiële gat van de verplaatsing gedicht moet worden met een bijdrage. Mogelijke kostenposten (maar ook opbrengsten) bij verplaatsing zijn de opbrengsten van de verkoop van de oude locatie/woning, de kapitaalderving en sloopkosten van de stallen. Op de nieuwe locatie worden kosten gemaakt voor verwerving van de nieuwe bedrijfslocatie met gronden, eventuele verbouwkosten, ontwikkelkosten en kavelinrichtingskosten. Ook aan de verhuizing zijn kosten verbonden. De overheidsbijdrage bij de verplaatsingsregeling is gebonden aan Brusselse regelgeving, met een plafond op de herinvestering.

Gemiddeld wordt voor de verplaatsings- en sloopkosten voor grotere intensieve veehouderijen met een (genormeerde) overheidsbijdrage gerekend van 500.000 voor verplaatsingskosten en 90.000 voor sloopkosten. Beëindiging van het intensieve veehouderijbedrijf dient altijd gekoppeld te aan sloop van de gebouwen en is berekend op 180.000 per locatie. Gezien het globale niveau van dit voorontwerpplan is dit bedrag zowel voor grondgebonden als intensieve veehouderijbedrijven en combinatiebedrijven. Het saneren van de oude locatie en de investeringen in de nieuwe locatie (nieuw voor oud) vergen uiteraard ook een forse bijdrage van de ondernemer zelf. Deze zijn hier niet doorgerekend.

2.2.1 Verplaatsing of beëindiging intensieve veehouderij bedrijven in extensiveringsgebied

Binnen de extensiveringsgebieden worden de uitbreidingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij in het kader van de reconstructie beperkt. Hiertegenover staat een verplaatsings- en beëindigingsregeling. De regelingen zijn van toepassing op bedrijven waarvan het inkomen volledig dan wel voor een beperkt deel uit de intensieve veehouderij afkomstig is. De verplaatsingsregeling is bedoeld om bedrijven met groeiperspectief elders een goed alternatief te bieden.

Bedrijfsverplaatsing van intensieve veehouderij bedrijven moet bijdragen aan verdergaande reductie van ammoniakemissie en stikstofdepositie, stankoverlast, reductie van verstening en afname van verkeersbewegingen. Daarmee worden natuur, milieu- en landschapsdoelen gediend, en wat het milieudoelen betreft in verdergaande mate dan het generieke beleid. Voor de landbouw zelf is het eveneens van belang te verplaatsen. In de extensiveringsgebieden zijn de landbouwontwikkelingsmogelijkheden beperkt.

De verplaatsingsregeling wordt aangeboden aan intensieve veehouderij bedrijven groter dan 70 NGE met een ondernemer jonger dan 50 dan wel met opvolger. Ook ondernemers met een bedrijfsomvang tussen 50 en 70 NGE kunnen in aanmerking komen voor een verplaatsing, mits zij aantonen dat zij op de nieuwe locatie hun bedrijf met een omvang van minimaal 70 NGE gaan voortzetten.

Naast het verplaatsen is er een mogelijkheid om intensieve veehouderij bedrijven te beëindigen en de gebouwen te slopen. PM bedrijven (huidig aantal minus de verplaatsters) zijn gelegen in het extensiveringsgebied en komen voor beëindiging in aanmerking.

Indicatie van de kosten: in het extensiveringsgebied (500m rond CVN en 250m rond VVG polders) liggen in 2015 naar verwachting nog 50 intensieve veehouderij bedrijven die voor verplaatsing in aanmerking komen; bij 100% deelname is de kostenindicatie van de overheidsbijdrage 50×590.000 (voor verplaatsing en sloop) = 29,5 miljoen.

in het extensiveringsgebied liggen 48 intensieve veehouderij bedrijven die voor beëindiging in aanmerking komen; bij 100% deelname is de kostenindicatie van de overheidsbijdrage 48×180.000 (beëindiging en sloop) = 8,6 miljoen

2.2.2 Verplaatsing uit varkensvrije zones

Eén van de aanleidingen van reconstructie was het beperken van veterinaire risico's. Hiervoor is compartimentering voorzien van varkensvrije zones en afsluitbare grenzen. De varkensvrije zones en afsluitbare grenzen zijn op de plankaart van de reconstructie opgenomen. De varkensvrije zone ligt langs IJssel, de Veluwevloedmeren, de A27 en het Amsterdam-Rijn kanaal de Lek (plangebied reconstructie commissie Gelderse Vallei Utrecht-Oost) en de Neder-Rijn.

Voor verplaatsing en (gedeeltelijke) beëindiging van bedrijven met varkens binnen de varkensvrije zone is ca. 1,5 miljoen nodig. Het betreft 3 bedrijven.

Indicatie van de kosten: voor verplaatsing of (gedeeltelijke) beëindiging van bedrijven met varkens binnen de varkensvrije zone is ca. 1,5 miljoen nodig.

2.2.3 Extensiveren grondgebonden bedrijven

Ter reductie van de milieubelasting door nutriënten kunnen, binnen de intrekgebieden van drinkwaterwinningen, stroomgebieden van beken waarvan het water wordt gebruikt voor drinkwatervoorziening en in de beïnvloedingsgebieden van natuur- en waterparels en van HEN/SED-watervuilen, grondgebonden bedrijven groter dan 70 NGE worden uitgeplaatst (aanpak bij de bron). Deze gebieden zijn op de plankaart blauw gearceerd. De vrijkomende grond wordt ingezet voor verlaging van de bemestingsdruk van blijvende melkveehouderijbedrijven waarbij ook structuurverbetering en bedrijfsvergroting tot de mogelijkheden behoort. Naast het verplaatsen van bedrijven kunnen ook afspraken worden gemaakt met agrariërs waarbij het verlagen de uit- en afspoeling het doel is. Een verlaging van ca. 40 kg N/ha/jaar ten opzichte van de geldende verliesnormen wordt hier voorgestaan. Inzet van onder andere de zogenaamde 'Koopmansgelden' zal moeten leiden tot de gewenste extensivering.

Voorts kunnen vrijkomende gronden worden gebruikt voor natuurontwikkeling, beekherstel of andere functies.

Indicatie van de kosten: het gaat in totaal om circa 7000 hectare cultuurgrond. Voor deze gebieden wordt, bij een deelname van 50% van de agrariërs, een overheidsbijdrage verondersteld van 1.500 per ha per jaar. Uitgaande van een afkoopsom waarin rekening is gehouden met een mogelijke toekomstige aanscherping van de mestnormen worden de kosten geraamd op $3500 \times 1.500 \times 10$ jaar??? = 52,5 miljoen.

Naar verwachting hebben ca. 10 bedrijven groter dan 70 NGE die belangstelling om te verplaatsen. De kostenindicatie van de overheidsbijdrage is gemiddelde 300.000 per bedrijf: 3 miljoen.

2.3 Hervestiging en nieuw vestiging

De verplaatsingsopgaven voor bedrijven met intensieve veehouderij of bedrijven met een intensieve veehouderij-tak worden goeddeels binnen de landbouwontwikkelingsgebieden en de verwevingsgebieden met sterlocatie opgevangen. Er zullen naar verwachting ca 35 intensieve veehouderij bedrijven op zoek gaan naar een vervangende bedrijfslocatie.

Bij door de reconstructie gefaciliteerde bedrijfsverplaatsing gaat de voorkeur uit naar hervestiging op bestaande locaties binnen de verwevingsgebieden met sterlocatie in de landbouwontwikkelingsgebieden.

Vanuit de Reconstructie zal tevens de makelaarsfunctie worden ingevuld, zal het traject van verplaatsing deskundig worden begeleid en zullen enkele zeer perspectievolle locaties worden verworven en in portefeuille worden gehouden. Kosten hiervan betreffen rentes en mogelijke verliezen, welke door overheid en private partijen samen gedragen zouden moeten worden.

2.3.1 Hervestiging op sterlocaties

Om hervestiging binnen het reconstructiegebied aantrekkelijk te maken wordt een bijdrage verleent in de kosten om de vrijkomende agrarische bedrijfslocatie geschikt te maken voor hervestiging van het te verplaatsen bedrijf. Het gaat hierbij om een bijdrage in de landschappelijke inpassing en de noodzakelijke extra kosten van aanpassing van de bestaande locatie (met name erf- en nutsvoorzieningen). In bijzondere situaties kan aanvullend een bijdrage in de sloopkosten van bestaande stallen worden verleend. De bijdrage bedraagt 100.000 per hervestiging (normbedrag) en komt bovenop de verplaatsingsvergoeding.

Indicatie van de kosten: de overheidsbijdragen voor de aanpassing van hervestingslocaties (erf, nutsvoorzieningen en landschappelijke inpassing) en voor de makelaarsfunctie worden gesteld op 100.000 per te verplaatsen bedrijf. Uitgaande van 30 bedrijven is de kosteninschatting: 3 miljoen.

2.3.2 Nieuw vestiging op plaatselijke vestigingslocaties

Omdat wordt verwacht dat er behoefte is aan nauwe samenwerking tussen bedrijven wordt in dit voorontwerpplan in het landbouwontwikkelingsgebied ruimte gereserveerd voor een geclusterde vestiging van intensieve veehouderijbedrijven bij de afslag Vaassen aan de A50. In dit voorontwerpplan is nog geen uitgebreide locatiestudie verricht. Een en ander moet verder worden uitgewerkt.

Mits voldoende bedrijven hiervoor belangstelling hebben zal reconstructie mede zorgen voor de inrichting van de terreinen, de aanleg van nutsvoorzieningen en de begeleiding van de vestiging. De kostenvergoeding betreft de een bijdrage in de verwerving, inrichting en uitgifte van de locaties.

Indicatie van de kosten: als globale inrichtingsbijdrage voor een bedrijventerrein met bijvoorbeeld 5 bedrijfslocaties, wordt per locatie een bedrag van 100.000 verondersteld. Dit bedrag staat los van de verplaatsingsbijdrage op de oude, te verlaten locatie. Uitgaande van 1 bedrijventerrein met 5 bedrijven is de inschatting van de overheidsbijdrage 0,5 miljoen.

2.4 Voorlichting, advies en experimenten

Omdat binnen de landbouwsector veel veranderingen gaande zijn is op veel fronten behoefte aan voorlichting, advies en experimenten. In veel deelgebieden waar schaalvergroting zich niet verdraagt met andere functies is verbreding van de inkomstenbasis of omschakeling naar andere vormen van inkomensverwerving van belang. De kansen vloeien voort uit de hoge maatschappelijke dynamiek, de aanwezige natuur- en landschapswaarden en de daarmee samenhangende aantrekkelijkheid van het gebied of de wens om ter voorkoming van verdroging het gebruik van oppervlaktewater voor drinkwater te stimuleren. Dit kan gaan om omschakeling van een bedrijf, opzetten van een vereniging of collectief en proefprojecten voor technische innovaties.

2.4.1 Experiment groen label kalverstal

Ter voorkoming van de toename van de depositie in daarvoor gevoelige natuurterreinen is bovenstaand de verplaatsing van intensieve veehouderijen beschreven. Een soortgelijk effect kan ook worden behaald door de stallen te voorzien van technische voorzieningen zodat de uitstoot tot een minimum wordt beperkt. Voor de meeste sectoren zijn dergelijke systemen beschikbaar doch duur in aanschaf. Voor de kalverhouderij is zo'n systeem wel ontwikkeld maar nog niet gecertificeerd en nog niet erkend. Vanuit de reconstructie wordt ondersteund bij de omschakeling door quick-scans, omschakelplannen, technische advisering en begeleiding. Subsidieverstrekking op de aanschaf van een installatie is niet toegestaan op grond van de staatssteunregels van de EU. Voor de kalverhouderij kan vanuit de reconstructie worden bijgedragen aan de erkenning van de emissiearme kalverstal.

Indicatie van de kosten: het erkend krijgen van een groenlabel kalverstal 0,25 miljoen.
Ondersteuning bij omschakeling naar emissiearme stalsysteem 0,5 miljoen.

2.4.2 voorlichting en bedrijfsvisie

De veranderingen in de landbouw zijn aanzienlijk. De reconstructie ondersteunt een sociaal-economisch programma, waarin het mogelijk wordt om gebruik te maken van deskundige advisering bij het maken van toekomstplannen. Omdat gebleken is dat er veel onwetendheid bestaat over bedrijfsbeëindiging, komt er een voorlichtingsprogramma over bedrijfsbeëindiging en een gratis startconsult voor sociaal-economische begeleiding.

Daarnaast wordt een voorlichtingstraject opgezet voor:

- verdere emissiereductie via technische maatregelen;
- voor aanpassing van bedrijven in en rond de voor verzuring gevoelige gebieden;
- voor de reductie van gewasbeschermingsmiddelen in kwetsbare gebieden.

voorlichting over bedrijfsverplaatsing.

Hiervoor wordt een budget begroot van 0,5 miljoen

Indicatie van de kosten: Voor Voorlichtingsprogramma's is 0,5 miljoen begroot voor startconsulten voor sociaal-economische begeleiding is 2,8 miljoen begroot. Totaal 3,2 miljoen.

2.4.3 Ontwikkelen verbrede landbouw

Verbreiding heeft plaats op individuele bedrijven. Gezamenlijke ontwikkeling versterkt de mogelijkheden (markt- en productkolom ontwikkeling). Het reconstructieplan voorziet in een stimuleringsregeling voor het opstellen van marketing-/bedrijfsplannen en inrichting voor vormen van verbrede landbouw. Daarbij kan het gaan om verkoop van streekproducten, minicampings, theeterras, bed en breakfast, etc.

Indicatie van de kosten: ingeschat wordt dat het in de komende 12 jaar in totaal gaat om 250 initiatieven (20% van de ondernemers in 2015). Voor bijdragen in de kosten van advies, bedrijfsplannen en markt- en productontwikkeling wordt een budget begroot van 1,25 miljoen.

2.4.4 Oprichten verenigingen voor groene en blauwe diensten

Een gezamenlijke aanpak van beheers- of inrichtingswerkzaamheden wordt bevorderd door samenwerkingsverbanden die natuur en landschap, milieu of waterzaken gezamenlijk aanpakken. Het is niet mogelijk om een samenwerkingsverband als rechtspersoon te betalen voor diensten, de geldstroom moet naar individuele ondernemers lopen. Desalniettemin zijn de voordelen van gezamenlijke aanpak, gezamenlijke werkaafspraken, aanschaf gezamenlijke voorzieningen, etc. groot.

Indicatie van de kosten: voor het opzetten en werkzaam laten zijn van de samenwerkingsverbanden wordt een werkbudget begroot van 0,5 miljoen.

2.4.5 Stimulering biologische landbouw

Voor zowel intensieve veehouderijen als grondgebonden bedrijven wordt de omschakeling naar biologische landbouw gestimuleerd. In de Randmeerkust en het Wei(j)dese landschap liggen kansen bij uitstek. Vanuit reconstructie wordt ondersteund bij de omschakeling door quick-scans, omschakelplannen, bedrijfsbegeleiding, studieclubs, voorlichting en helpdeskfuncties. Omdat gebleken is dat er veel onwetendheid is over oa het terugdringen bestrijdingsmiddelen, aanwending meststoffen en biologisch landbouw, komt er een voorlichtingsprogramma over deze onderwerpen. Hiervoor wordt een budget begroot van 0,5 miljoen.

Indicatie van de kosten: het gaat om circa 2.500 ha grondgebonden landbouw en naar schatting 10 intensieve veehouderijen. Hiervoor is een bedrag begroot van 4 miljoen. Voorlichtingsprogramma over bedrijfsbeëindiging en een startconsult voor sociaal-economische begeleiding. Hiervoor is een budget begroot van 0,5 miljoen. Totaal 4,5 miljoen

3 Natuur, landschap en cultuurhistorie

3.1 Algemeen

De reconstructie moet leiden tot volledige kwantitatieve realisatie van de EHS (inclusief verbindingzones). Dit betekent dat landbouwgronden die nu nog als zodanig worden gebruikt maar waarvan het voornemen bestaat om deze in te richten als natuurterrein daadwerkelijk zijn omgevormd.

Verbindingszones worden gerealiseerd zodat migratie van diersoorten en verspreiding van plantensoorten daarlangs mogelijk wordt.

Voor de fysieke realisatie en om tot inrichting te kunnen komen is vaak een proces van actieve kavelruil of herverkaveling nodig. Om de milieuomstandigheden te creëren voor realisatie van de natuurdoeltypen zijn naast de generieke milieumaatregelen aanvullende milieu- en watermaatregelen nodig.

Deze maatregelen richten zich in eerste instantie op de natuur die per deelgebied in de tabel is genoemd.

Deelgebied	Kwalitatieve realisatie van
Centraal Veluws natuurgebied	Alle natuur
Zichtbare overgangen	Parels en prioritaire natuur (onder voorbehoud)
Blauwe bron	Alle natuur
Weijdse Landschap	Parels en prioritaire natuur
Harmonie	Parels en prioritaire natuur
Sleutel voor dynamiek	Parels en prioritaire natuur (=alle natuur)
Stedendriehoek	Parels en prioritaire natuur

Ontsnippering door aanleg van ecopassages (ecologische poorten) en realisatie van (robuuste) verbindingzones is een van de belangrijkste maatregelen om populaties van bedreigde en beschermde soorten in stand te houden

en te herstellen. Daarnaast kan voor enkele bijzondere en bedreigde soorten of soortengroepen incidentele inrichtings- of beheersmaatregelen worden getroffen

3.2 Realiseren EHS, nieuwe natuur en ecologische verbindingzones

In het gebied komt de komende jaren waarschijnlijk voldoende grond beschikbaar (zie "De Veluwe Landbouw in 2015"). Probleem is dat de beschikbare grond meestal niet op de goede plaats ligt en er in de natuurgebieden kavels blijven met een agrarische bestemming waardoor de inrichting van het gebied niet ter hand kan worden genomen. Dit probleem kan met herverkaveling en een onroerend goed bank opgelost worden. In totaal moet in de planperiode ca. 5000 ha worden omgevormd en 7000 ha worden ingericht als natuur. Aanvullend aan de ecologische verbindingzones die in V2010 zijn opgenomen dient 500 ha te worden omgevormd in ingericht. Een deel van deze gronden komt in eigendom en beheer bij de grotere terreinbeherende instanties, een deel van de gronden zal via particulier natuurbeheer worden gerealiseerd.

Om een ecologische verbindingzone zijn functie te laten vervullen moeten naast het inrichten van natuur- en landschapselementen de circa 50 infrastructurele barrières passeerbaar gemaakt worden door aanleg van ecopassages (dassentunnels, vistrappen ed.) De knelpunten zijn provinciale en gemeentelijke wegen en waterwegen. Grote ecoducten worden meegenomen bij de verbreding en aanleg van rijkswegen.

Indicatie van de kosten: bij verwerving zijn de aankoopkosten 40.000/ha, de inrichtingskosten 7.000/ha. Voor functieverandering komt dat neer op $5500 \text{ ha} \times 40.000 = 220 \text{ miljoen}$. Voor inrichting $7500 \text{ ha} \times 7000 = 52,5 \text{ miljoen}$. Bij realisering door particulier natuurbeheer daalt het kostenaandeel nauwelijks, aangezien de waardedalingen worden vergoed. De kosten worden gedragen door het rijk via Programma beheer.

Voor 50 ecopassages is gemiddeld 40.000 per stuk geraamd totaal is dat 2 miljoen.

PM Proceskosten realisatie EHS bv door realisatie strategieplannen

3.4 Realiseren robuuste verbinding en ecologische poorten

In een studie uitgevoerd in opdracht van de provincie Gelderland is naar voren gekomen dat tussen Hattem en Wapenveld de beste plek is een robuuste verbinding te maken van de natuur op de Veluwe met de natuur elders in Europa. Deze intentie is opgeschreven het LNV rapport Natuur voor mensen, mensen voor natuur. Daarnaast is een studie gedaan naar de ecologische poorten van de Veluwe. Uit deze studie blijkt dat voor realisatie van de 7 poorten 109 milj nodig is. Dit is geprogrammeerd in V2010.

Indicatie van de kosten: de kosten voor de robuuste verbinding de Hattemerpoort zijn geraamd op 25 miljoen

3.5 Opstellen inrichtingsplannen groene wiggen

De omsingeling van het CVN met bebouwing tegen te gaan en ter behoud en herstel van landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige waarden, zijn met name een groot aantal maatregelen nodig op het niveau van gemeentelijke bestemmingsplannen en het provinciale streekplan. In de groene wiggen gaan richtlijnen gelden voor het wel of niet toestaan van nieuwe bebouwing, functieverandering en nieuwe functies. Per groene wig wordt er een inrichtingsplan opgesteld met een vertaling naar planologische bescherming in de bestemmingsplannen en inrichtingsmaatregelen. Een aantal groene wiggen vallen samen ecologische verbindingzones, robuuste verbinding en ecologische poorten. Bij de inrichting zal naast de "ontstening" deze functie leidend zijn.

Indicatie van de kosten: ingeschat wordt dat gemiddeld per groene wig 50.000 nodig is voor het opstellen van een inrichtingsplan. In totaal $15 \times 0,75 \text{ milj}$

3.6 Uitvoeren soortenbeleid

Voor soorten met een beschermde status, die voorkomen in een vitale populatie en waarvoor het gebied een bijzondere waarde heeft voor de landelijke populatie, kunnen aanvullende beschermings- en herstelmaatregelen getroffen worden wanneer uit lokale situaties blijkt dat het nodig is. Daarnaast kunnen maatregelen gewenst en noodzakelijk zijn voor andere beschermde soorten die door uitvoeren van projecten in kader van de reconstructie

plaatselijk in het gedrang komen.

Verwacht wordt dat dit niet het geval is in het landbouwontwikkelingsgebied waar nieuw vestiging van bedrijven kan plaatsvinden, aangezien in dit gebied voor zover bekend geen bijzondere soorten voorkomen.

Bij de maatregelen kan het gaan om bijvoorbeeld aanleg, uitbreiding en herstel van specifieke habitats zoals heides, vennen, poelen, aan overwinterings- en verblijfslocaties van vleermuizen maar ook aan het verplaatsen en lokaal herintroduceren van soorten.

Indicatie van de kosten: voor de totale kosten wordt een stelpost opgenomen van 1 miljoen voor de totale planperiode.

3.7 Aanleg landschappelijke beplanting

Versterking van het landschappelijk raamwerk zal worden gebruikt voor de versterking van de landschappelijke kwaliteit en identiteit van het gebied, het zal aansluiten bij de bestaande natuur. Verder zal weg-, laan- en beekbegeleidende beplanting daarvan worden aangelegd. Het areaal dat in het reconstructieplan is opgenomen is aanvullend op de mogelijkheden die in het gebiedsplan Natuur en Landschap zijn opgenomen.

Een deel van de hectares wordt gebruikt voor de aanleg van kleine landschapselementen als houtwallen, singels, weg- en laanbepanting e.d. Prioriteit ligt in die gebieden waar behoud en herstel van het landschap gewenst is (o.a. de Randmeerkust, de Agrarische Enclave, De Blauwe Bron en het We(ij)dse Landschap en het landgoederengebied tussen Brummen en Voorst en de uiterwaarden tussen Dieren en Velp en Arnhem en Wageningen).

Indicatie van de kosten: de kosten hiervan bedragen $730 \text{ ha} \times 40.000/\text{ha}$ aankoopkosten, $9.000/\text{ha}$ inrichtingskosten en beheersvergoedingen à $6000/\text{ha}$ (500×12 jaar) gekapitaliseerd maakt een totaal van: 40,15 miljoen. Bij inrichting en -beheer door particulieren verandert het kostenniveau niet noemenswaardig.

3.8 Aanleg erfbeplanting

Naast aanleg van landschapselementen wordt ook budget beschikbaar gesteld voor erfbeplanting bij agrarische en andere bebouwing in het buitengebied om die beter landschappelijk in te passen. De regeling geldt in het gehele gebied. Uitgegaan wordt van 4.000 deelnemers.

Indicatie van de kosten: $4.000 \text{ locaties} \times 1.500 = 6 \text{ miljoen}$

4 Milieu

4.1 Terugdringen ammoniak emissie

De ammoniakemissie in de omgeving van de voor verzuring gevoelige EHS wordt gereduceerd door in de EHS en een zone daaromheen bedrijfsverplaatsingen en -beëindigingen te ondersteunen. Deze maatregel is beschreven in paragraaf 2.2.1.

Naast het beëindigen of verplaatsen van intensieve veehouderijen kan de depositie op natuurgebieden ook worden gereduceerd door technische maatregelen te treffen in de stallen waardoor de uitstoot wordt verminderd. Dit is beschreven in paragraaf 2.4.

4.2 Terugdringen fosfaat

Uit berekeningen blijkt dat het behalen van de normen die horen bij het maximaal toelaatbaar risico (0,15 mg/l) autonoom lang niet overal gerealiseerd worden. Vermindering van de fosfaatbelasting van het oppervlaktewater is een lange termijnzaak. De mate van fosfaatverzadiging van de bodem, de huidige bemestingsnormen en de lange nalevering hieruit maken dat de fosfaatbelasting van het oppervlaktewater in de komende tientallen jaren moeilijk terug te dringen is. Prioriteit wordt gesteld bij de ecologisch waardevolle wateren (HEN en SED wateren) en de beïnvloedingsgebieden natte natuur en de stroomgebieden van de beken waarvan het water wordt gebruikt voor drinkwatervoorziening.

Een aantal maatregelen die te nemen zijn om de fosfaatbelasting het oppervlaktewater terug te dringen zijn beschreven in paragraaf 2.2.3 extensivering grondgebonden landbouw. Daarnaast zijn mestvrije zone langs HEN en SED wateren positief voor het terugdringen van de fosfaatbelasting van het oppervlaktewater. Daar staat tegenover dat vernatting van natuurgebieden en hydrologische buffers daarom heen leidt tot het in oplossing

gaan fosfaat waardoor de belasting van het oppervlaktewater toeneemt. Een belangrijke maatregel om de fosfaat vracht te verminderen is de bouwvoor te verwijderen in natuurontwikkelingsgebieden danwel door uitmergeling versneld het fosfaat aan de bodem te onttrekken.

Alle maatregelen om het fosfaat terug te dringen zijn onderdeel van andere maatregelen er zijn daarom hier geen kosten aan verbonden.

4.3 Nitraat en stikstof

Voor wat betreft het nitraatgehalte in het grondwater streeft de reconstructie naar het behalen van de normen, te weten een concentratie van maximaal 50 mg per liter. Uit berekeningen (milieuanalyse Alterra) is gebleken dat deze normen in de autonome ontwikkeling lang niet overal gehaald worden. Vooral in intrekgebieden voor de drinkwaterwinning (de blijvende winningen) en beïnvloedingsgebieden natte natuur en in de stroomgebieden voor oppervlaktewaterwinning tbv de drinkwatervoorziening zijn aanvullende maatregelen nodig om de normen en zeker ook de gewenste streefwaarden (drinkwaterwinning 25 mg nitraat per liter) te halen.

Om zo dicht als mogelijk bij de normen te komen worden rond de genoemde kwetsbare gebieden gestreefd naar extensivering van de grondgebonden landbouw. In paragraaf 2.2.3 is nader ingegaan op extensivering van grondgebonden veehouderij bedrijven. De grond die beschikbaar komt zal worden ingezet ter extensivering van de blijvende bedrijven.

Ook wat betreft het stikstofgehalte in het oppervlaktewater streeft de reconstructie naar het behalen van normen, behorend bij het maximaal toelaatbaar risico. In het plan zijn prioriteiten gelegd bij de HEN/SED-wateren, beïnvloedingsgebieden natte natuur en de intrekgebieden voor de drinkwaterwinning (zowel grond- als oppervlaktewater) naar een verdergaande reductie.

Alle maatregelen om nitraat en stikstof terug te dringen zijn onderdeel van andere maatregelen er zijn daarom hier geen kosten aan verbonden.

4.3.1 Reductie mestgift in kwetsbare gebieden

In de beïnvloedingsgebieden voor natuur- en waterparels, stroomgebieden van ecologisch waardevolle wateren, de 100-jaars beschermingszones rond drinkwatergebieden en in de intrekgebieden van de beken/sprengen waarvan het water wordt gebruikt voor infiltratie nabij drinkwaterwinningen worden op vrijwillige basis met boeren overeenkomsten gesloten die nitraat uit- en afspoeling moeten beperken. Hiermee wordt tevens een reductie van de fosfaatbelasting bereikt terwijl door maatregelen langs de beken tevens het risico van bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater vermindert.

De kosten zijn meegenomen in 2.2.3 en 5.2.1 (mestvrije zones).

5 Water

5.1 Algemeen

De hoofddoelstelling voor de regionale waterhuishouding op de Veluwe is het realiseren van duurzame en veerkrachtige watersystemen in zowel stedelijk als landelijk gebied. Deze doelstelling laat zich vertalen in de volgende wateropgaven:

- het voorkomen van wateroverlast
- het herstellen en beschermen van natte natuurdoelen
- het veiligstellen en verduurzamen van de openbare drinkwatervoorziening
- het voorkomen van watertekort
- het verbeteren van de waterkwaliteit

Deze wateropgaven zijn gebaseerd op de Stroomgebiedsvisie Veluwe (ontwerp). De wateropgaven vragen aanpassingen in het waterbeheer cq. de waterhuishouding en zonodig ook een expliciete ruimtelijke veiligstelling in Streekplan en bestemmingsplan. Dit laatste geldt vooral voor de "sturende wateropgaven" en minder voor de "mede-ordende" wateropgaven (zie stroomgebiedsvisie Veluwe). Hierbij zij opgemerkt dat toekomstige nieuwe inzichten kunnen leiden tot aanpassing van deze wateropgaven.

De genoemde wateropgaven zijn, afhankelijk van de keuze voor het HE- danwel het SE-alternatief, overgenomen en in termen van te nemen maatregelen nader uitgewerkt in het voorkeursalternatief (zie ook Achtergrond-document Water). Dit houdt tevens in dat voor die wateropgaven, waarvoor geen maatregelen zijn geformuleerd, wel een zekere planologische basisbescherming geldt, opdat geen verslechtering optreedt.

5.2 Verbeteren wateromstandigheden tbv EHS

Deelgebied	Kwalitatieve realisatie van HEN en of SED	Kwalitatieve realisatie van land natuur
Centraal Veluws natuurgebied	HEN+SED	Alle natuur
Zichtbare overgangen	HEN en gebiedsspecifiek SED	Parels, prioritaire natuur en gebiedsspeci-fiek ook niet prioritaire natuur
Blauwe bron	HEN+SED	Alle natuur
Weijdse Landschap	-	Parels en prioritaire natuur
Harmonie	HEN en gebiedsspecifiek SED	Parels, prioritaire natuur en gebiedsspeci-fiek ook niet prioritaire natuur
Sleutel voor dynamiek	HEN en gebiedsspecifiek SED	Parels, prioritaire natuur en gebiedsspeci-fiek ook niet prioritaire natuur
Stedendriehoek	SED	Parels en prioritaire natuur

5.2.1 verbeteren waterkwaliteit

Maatregelen voor het verbeteren en beschermen van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit voor natte terrestrische natuur en de HEN- en SED-wateren richten zich ruimtelijk gezien op de bijbehorende beïnvloedingsgebieden van deze natte natuurelementen en zonodig op het gehele stroomgebied van deze ecologisch waardevolle wateren. Enkele relevante maatregelen zijn:

- het saneren van verontreinigingsbronnen zoals riooloverstorten (12 in HEN en 28 in SED),
- het saneren van verontreinigde waterbodems (HE 148.800m3 SE 347.200m3).

Om de gewenste kwaliteit in natuurgebieden en van HEN en SED wateren te kunnen bereiken is lokaal sanering van verontreinigde situaties nodig. Bekend is dat er verontreinigde (water)bodems voorkomen vooral de beken en sprengen die in het verleden allerlei kleine industrie aan zich bonden zijn verontreinigd. Vaak is nog onvoldoende bekend is wat de kosten van sanering zijn, in hoeverre in deze kosten op andere manieren kan worden voorzien (verantwoordelijke partijen) e.d. Het gaat bij sanering van verontreinigde bodems vooral om de meekoppeling met andere maatregelen die in en om de watergang dienen te gebeuren. Met een integrale aanpak kan de sanering worden versneld. De primaire verantwoordelijkheid voor de sanering blijft bij de partijen liggen die deze thans ook hebben. - het saneren van oevers (HE 120.000 m3 en SE 120.000 m3)

- het saneren van ongerioleerde lozingen (autonoom beleid).
 - het verminderen van uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen.
- De volgende maatregelen zijn mogelijk: Nulbemesting langs waterlopen (bufferstroken), beperkt gebruik van bestrijdingsmiddelen, voorkomen van verwaaiing van bestrijdingsmiddelen en biologische bestrijding. Het betreft 100 ha langs HEN wateren en 70 ha langs SED. In drinkwaterwinningsgebieden kan aanvullend daarop het telen van een groenbemester worden gestimuleerd, het grasland niet meer bemesten na half augustus en het vergroten van de opslagcapaciteit voor mest.
- het aanpassen van het dwars- en lengteprofiel van de watergang (bv. hermeandering, natuurvriendelijke oevers), waarbij een hogere stroomsnelheid een bijdrage levert aan een betere waterkwaliteit.

Voor andere effectieve maatregelen wordt een stimuleringsbeleid voorgesteld.

Indicatie van de kosten: mestvrije zones langs HEN/SED 180.000 ha (verwerving+inr+beheer); 100 ha HEN 18 milj, 70 ha SED 12,6 milj
 opheffen 12 gemengde overstorten in HEN-wateren a 500.000 per stuk 6 milj; opheffen 28 gemengde overstorten in SED-wateren a 500.000 per stuk 14 milj;
 saneren waterbodems 75 per m3; 148.800 m3 in HEN 11,1 milj; 347.200 m3 in SED 26 milj
 saneren oevers 75 m3 zowel in HEN als in het SED 120.000 m3 9 milj totaal 18 milj

5.2.2 Verbeteren waterkwantiteit

Water vasthouden / verdrogingsbestrijding

Om in de toekomst extreme hoeveelheden neerslag gecontroleerd en op een beheersbare wijze op te kunnen vangen is extra ruimte nodig voor waterberging en waterretentie. Hiermee kan regionale wateroverlast worden voorkomen (dit aspect is in paragraaf 5.3 verder uitgewerkt). Daarnaast zal het waterbeheer, voor de realisatie van duurzame en veerkrachtige watersystemen, op een meer structurele wijze worden aangepast::

- hanteren van de kwantiteits-trits: eerst water vast te houden, dan water bergen en tenslotte water afvoeren.
- het voorkomen van afwenteling; oplossingen zoeken binnen het eigen stroomgebied.

Het realiseren van goede watercondities voor aanwezige gebieds- en gebruiksfuncties zal meer dan voorheen vragen om ruimtelijke oplossingen ("juiste functie op juiste plek") en dus niet louter om technische oplossingen. Ook de verdrogingsbestrijding zal op basis van deze nieuwe aanpak worden uitgevoerd. Herstel van de watercondities voor natte natuur richt zich onder meer op het verhogen van de grondwaterstand, het vergroten van de kwelstroom en stroomsnelheid als ook het herstel van de bijhorende dynamiek van deze wateraspecten. herprofilering watergang (verontdieping en verbreding / hermeadering) in met name de hellende zandgronden; - grondwatergestuurd en flexibel peilbeheer en/of verkleinen van de peilvakken in met name de poldergebieden; - verplaatsing / reductie grondwateronttrekkingen.

Deze maatregelen leiden tot een vernatting in en rondom de natte natuurgebieden. Dus ook tot vernatting binnen de hydrologische beïnvloedingsgebieden. In de tabel in 4.2 is aangegeven voor welke type natte natuur de watercondities per deelgebieden wordt verbeterd.

- Vernatting rondom natte natuurgebieden leidt tot neveneffecten voor andere functies, zoals de landbouw en het stedelijk gebied (zie Achtergronddocument Water). Een verhoging van de grondwaterstand kan voor de landbouw zowel negatieve als positieve effecten hebben; een negatief effect, indien dit leidt tot opbrengstderving en beperkingen in de bedrijfsvoering, en een positief effect, indien dit leidt tot een vermindering van het vochttekort / toename van de gewasopbrengst. Beide aspecten kunnen gedurende het gehele jaar optreden; in dit geval is het netto resultaat van belang. Voor stedelijk gebied kan een verhoging van de grondwaterstand leiden tot (grond)wateroverlast, of een toename hiervan. Om wateroverlast voor beide functies zoveel mogelijk te voorkomen zijn aanvullende danwel compenserende maatregelen nodig. Hierbij wordt gedacht aan: het (plaatstelijk / gefaseerd) afgraven / afplaggen van de mineraalrijke bouwvoor binnen te vernatten natuur-gebieden. Hierdoor hoeft de grondwaterstand minder ver te worden verhoogd, waardoor wateroverlast kan worden verminderd cq. voorkomen. Ook heeft deze maatregel een positief effect op de (bodem)waterkwaliteit.
- het streven naar een duurzame ruimtelijke oplossing voor de landbouw (bedrijfsvoering) door - via kavelruil / ruilverkaveling - te komen tot een betere verdeling van droge en natte percelen. Hierbij kan worden bekeken in hoeverre voor deze natte percelen specifieke aanvullende financiële regelingen beschikbaar zijn, zoals groen/blauwe diensten (bv. agrarische natuurbeheer en waterberging)
- bedrijfsverplaatsing, indien de vernatting dermate ernstige gevolgen heeft dat een normale bedrijfsvoering niet meer mogelijk. Eventueel kan worden aangesloten bij een mogelijke verplaatsing op basis van de extensivering Ammoniak; een financiële vergoeding door eenmalig en vooraf natschade af te kopen.
- voor stedelijk gebied blijft het streven gericht op "droge voeten". Dit betekent dat bij verplaatsing / reductie van grondwateronttrekkingen zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met het voorkomen van wateroverlast door bijvoorbeeld een kiezen van optimale locatie en het plaatsen van ondiepe drainage. Zonodig zal een aanvullende studie meer informatie opleveren over de ernst van de wateroverlastproblematiek.

Indicatie van de kosten: De kosten voor verbetering van de waterkwantiteit zijn overgenomen uit de de stroomgebiedsvisie Veluwe en bedraagt 180.000 ha
HE 480 ha 86,4 miljoen; SE 340 ha 61,2 milj.
Compenserende / aanvullende maatregelen: PM

5.3 Waterberging

Bij water vasthouden is aangegeven dat door het creëren van extra ruimte voor water, bijvoorbeeld door verbreding van een watergang, lokaal water wordt vastgehouden. Aanvullend op het vasthouden van water dienen een aantal waterbergingslocaties gerealiseerd te worden, waarin tijden van piekafvoeren het water tijdelijk kan worden geparkeerd. Gebieden die relatief vaak overstromen, enkele keren per jaar, worden aangekocht, ingericht en beheerd door het waterschap. Voor gebieden die niet vaker dan de genoemde (werk)normen inunderen wordt een (schade)vergoeding regeling opgesteld. Deze gebieden blijven in eigendom van de huidige gebruiker.

De Reconstructie draagt bij aan de begrenzing, planologische bestemming en inrichting van deze waterbergingslocaties. Gezocht is naar gebieden die nu ook al inunderen en gebieden die vanuit ruimtelijk en waterbeheerstechnisch oogpunt zeer geschikt zijn om in te richten als bergingsgebied.

In de planperiode zal 500 ha daadwerkelijk ingericht worden als waterbergingslocatie. De inrichting van deze gebieden betreft hoofdzakelijk cultuurtechnisch werk (graven, vergraven en omleggen van waterlopen, afplaggen, kades aanleggen). In de ruimtelijke reservering wordt voorzien door een planologische bestemming als 'gebied voor landbouw (of natuur) en waterdoeleinden'.

Indicatie van de kosten: de kosten voor waterberging bedragen 180.000 per ha (aankoop, inrichting en gekapitaliseerd beheer) De hoogte van de schadevergoeding bedraagt naar schatting 24.000 ha. Voor 62,5 ha zijn maatregelen noodzakelijk. In totaal is een bedrag geraamd van 12,75 miljoen.

5.4 Drinkwatervoorziening

De maatregelen voor het veiligstellen en verduurzamen van de openbare drinkwatervoorziening zijn in hoofdzaak gericht op een duurzame inpassing van de drinkwaterwinningen in de omgeving. En wel zodanig dat geen of beperkte schade ontstaat voor natuur (verdroging), landbouw en wonen. Dit kan ertoe leiden dat enkele bestaan-de grondwaterwinningen worden gereduceerd danwel afgebouwd. Hiervoor zijn alternatieve bronnen benodigd. Voorwaarde is evenwel dat deze schoon en betrouwbaar zijn. Drinkwaterbereiding uit schoon oppervlaktewater via infiltratierugwinning is hiervoor een goed alternatief. In het voorkeursalternatief is gekozen voor:

- inzet van 10 miljoen m³/jaar oppervlaktewater uit het stroomgebied van de Grift (deelgebied Blauwe Bron)
- inzet van minimaal 3 miljoen m³/jaar uit het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal (deelgebied Harmonie)

Speciale aandacht is nodig voor de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater dat als grondstof dient voor openbare drinkwatervoorziening. Dit vraagt om een goede planologische bescherming van intrek- en/of grondwaterbeschermingsgebieden (resp. 100-jaars en 25-jaarszone mbt grondwaterwinningen) en gehele stroomgebieden, voor zover het gaat om drinkwaterbereiding uit oppervlaktewater. Ook is het nodig om bestaande verontreinigingsbronnen binnen deze te beschermen gebieden te saneren danwel te verminderen, zoals riooloverstorten, waterbodems, afvalstorten en intensief landbouwkundig gebruik (mn. mest en bestrijdingsmiddelen). Naast deze meer generieke en diffuse vervuiliingsbronnen is het ook gewenst om mogelijke risico's ten gevolge van onder meer intensieve vormen van landgebruik (oa. industrie, recreatie, bebouwing, verkeer) te voorkomen. Voor wat betreft de maatregelen voor een goede oppervlaktewaterkwaliteit liften deze grotendeels mee met de maatregelen, benodigd voor de realisatie van een goede waterkwaliteit voor de HEN-/SED-wateren.

Indicatie van de kosten

Drinkwater uit oppervlaktewater, deelgebied Blauwe Bron: 1 0.000.000 (obv HE-alternatief)

Drinkwater uit oppervlaktewater, deelgebied Harmonie: 8.000.000 (obv SE-alternatief)

Calamiteitenvoorziening, beide deelgebieden: 1.000.000

Beperking gebruik bestrijdingsmiddelen, beide deelgebieden: 500.000

Opheffen lozing RWZI Epe op Grift : PM

Opheffen lozing RWZI Apeldoorn op Grift: PM

6 Wonen, nieuwe economische dragers en beeldkwaliteit

Landelijk wonen en nieuwe buitens kunnen een bijdrage leveren aan het bereiken van de brede reconstructiedoelstellingen. Eén van de manieren om het landelijk gebied leefbaar en voorzieningen op peil te houden is het realiseren van extra woningen nabij de kernen in het landelijk gebied. Extra woningen moeten echter wel een bijdrage leveren aan een kwaliteitsimpuls voor het gebied. Het toestaan van nieuwe economische functies in vrijkomende gebouwen is aan regels gebonden en mag het gebied niet verder verrommelen of verstoren.

6.1 Stimuleringsregeling nieuwe buitens

De in het plan aangegeven gebieden kan de aanleg van nieuwe buitens (Zichtbare overgangen, Harmonie en Stedendriehoek) bijdragen aan het realiseren van reconstructiedoelstellingen. In het plan zijn zoekgebieden aangegeven waarbinnen de aanleg van nieuwe buitens gestimuleerd wordt.

Voor nieuwe buitens wordt gedacht aan de realisatie van tenminste 5 ha natuur in combinatie met de bouw van een huis van formaat (regeling nieuwe buitens). Waar mogelijk moet dit gepaard gaan met de sloop van vrijkomende agrarische gebouwen. In specifieke gebieden (b.v groene wiggen) wordt gericht op nieuwe buitens van 15 hectare. De realisatie kan geschieden door particulieren en instanties.

Naast de nieuwe buitens is het promoten van de Nauurschoonwet faciliteiten voor bestaande landgoederen gewenst. Evenals het stimuleren van het opstellen van een toekomstvisie voor bestaande landgoederen.

Indicatie van de kosten: het opzetten van de stimuleringsregelingen kost 50.000, aan de uitvoering zitten geen kosten verbonden.

6.2 Stimuleringsregeling sloop vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen

In de daarvoor benoemde gebieden (b.v. groene wiggén, beekdalen of extensiveringsgebieden). Wordt ingezet op sloop van vrijkomende agrarische bebouwingen. Het gaat daarbij om slopen waarbij er vanuit wordt gegaan dat het bedrijf wordt beëindigd. Het betreft naar schatting 140 bedrijven gelegen in de eerder genoemde gebieden. De sloopkosten bedragen 90.000 per bedrijf, in totaal 12,6 milj. Daarnaast is het buiten de genoemde gebieden gewenst om niet meer in gebruik zijnde stallen, veldschuren en loodsen te slopen. Dit wordt gestimuleerd door een sloopregeling in te zetten

***Indicatie van de kosten:** De sloop van bedrijfsgebouwen in wiggén en beekdalen 12,6 milj;
Daarnaast 387.500 voor sloop kleine gebouwen*

6.3 Ruimte voor ruimte regeling

In een specifiek aangewezen gebied kan een Ruimte voor Ruimte regeling worden ingezet als stimulans voor het beëindigen van bedrijven, gekoppeld aan een sturing in de ruimtelijke ontwikkelingen. De gebieden waarvoor deze regeling kan gelden zijn de groene wiggén, EHS, beekdalen, extensiveringsgebieden en open gebieden. Om hoeveel woningen het gaat is PM.

Indicatie kosten PM

6.4 Nadere uitwerking procesafspraken beeldkwaliteitsplannen

Om de verscheidenheid en de eigen identiteit van de Veluwe te behouden, is het van belang de beeldkwaliteit van het landelijk gebied te versterken. Doordat de verschillende gemeenten ad hoc werken aan de beeldkwaliteit van het landelijk gebied is er een groot risico op verrommeling.

Dit betekent dat provincie en gemeenten samen, op tijd én structureel, sturen op beeldkwaliteit. Dit is noodzakelijk om invulling te geven aan de integrale doelstelling van de reconstructie van de Veluwe. Een vijftal procesafspraken en/of instrumenten kunnen hiervoor worden ingezet:

- Elke gemeente maakt een beeldkwaliteitplan voor het buitengebied en voor intergemeentelijke beeldkwaliteitsplannen is er een stimuleringssubsidie.
- Subsidiering van de aanleg van erfbeplantingen.
- Stimuleringssubsidie voor het invoeren of het actualiseren van een aanlegvergunningsstelsel voor het buitengebied gericht op beeldkwaliteit.
- Voor elk uitwerkingsproject of nieuwe ontwikkeling in het kader van de reconstructie wordt het formuleren van concrete en werkbare (ruimtelijke) kwaliteitscriteria verplicht gesteld als onderdeel van het programma van eisen.
- Elk uitwerkingsproject of nieuwe ontwikkeling in het kader van de reconstructie wordt door onafhankelijk deskundigen getoetst op eerdergenoemde kwaliteitscriteria.

***Indicatie van de kosten:** De kosten voor beeldkwaliteit worden gemaakt voor het opstellen van een convenant, stimuleringsregeling voor erfbeplanting en streekeigen architectuur, ontwikkelen van criteria, toetsen en actualiseren bestemmingsplannen. Totaal komen de kosten op 9,5 miljoen.*

6.5 Behoud en herstel van cultuurhistorische en aardkundige waarden

Ten behoeve van behoud en herstel van karakteristieke en beeldvormende cultuurhistorische en aardkundige elementen worden specifieke projecten opgezet. Dat kan zijn het herstel van oude agrarische objecten als historische boerderijen en verkavelingspatronen, schaapskooien, hooibergen, (water)molens en schaapsdriften, militair historische objecten als kastelen en religieuze structuren als kerkenpaden. Op aardkundig gebied wordt gedacht aan behoud en herstel van beken en sprengen, herstel van karakteristieke dalen met stroomruggen, oude rivierduinen, restanten van de ijstijden als sanders (smeltwaterdalen) en morenes. Ook archeologische objecten zoals terpen, grafheuvels en Celtic fields komen in aanmerking voor behoud en herstel.

***Indicatie van de kosten:** ingeschat wordt dat in totaal een extra bedrag van 200.000 nodig is voor de totale planperiode, naast de bijdragen van particuliere en private partijen.*

7 Recreatie

7.1 Algemeen

In het reconstructiegebied Veluwe is een kwaliteitsslag in de recreatiesector nodig om ook in de toekomst een sterke sector te blijven. De kwaliteitsslag is met name nodig in de verblijfsrecreatiesector. In de dagrecreatiesector is een impuls nodig voor de toekomst. Kwaliteit van bestaande maar ook van nieuwe voorzieningen levert een toegevoegde waarde (verbreding product, verlenging seizoen, realisatie ontbrekende schakels etc.). Vanuit V2010 zijn diverse projecten benoemd om tot een kwaliteitsslag te komen vanuit reconstructie worden deze overgenomen en aangevuld. Vanuit reconstructie kan met name in de ruimtelijke verdeling iets gedaan worden, V2010 richt zich met name op de instrumenten en processen.

7.2 Uitvoeren Krimp & Groei principe

Vanuit Veluwe 2010 is het principe van Krimp & Groei voor verblijfsrecreatie ingevoerd. Het Krimp & Groei principe moet leiden tot een kwaliteitsimpuls voor verblijfsrecreatie op de Veluwe. Recreatieondernemers wordt de mogelijkheid geboden om van locaties met beperkte mogelijkheden in te ruilen voor locaties met goede mogelijkheden, waarbij de verplaatsing een kwaliteitsimpuls oplevert voor recreatie en natuur.

7.2.1 Krimp

Door het opkopen van recreatiebedrijven op knellocaties en het verplaatsen naar locaties met groei ruimte wordt een kwaliteitsimpuls voor de verblijfsrecreatie op het CVN gerealiseerd. Deze kwaliteitsverbetering zal plaatsvinden met een nul saldo voor verblijfsrecreatie (hectares) op het CVN.

Indicatie van de kosten: Opkoop van recreatiebedrijven, verplaatsingsregeling: kosten: zie groei

7.2.2. Groei

De groei van verblijfsrecreatie zal in de clusters op het CVN en evt. aanvullend in de zoekgebieden in de randen van het CVN plaatsvinden. Binnen de zoekgebieden buiten het CVN hebben de complexgebieden de meeste potentie. Met een convenant (opgenomen bij het ontwerpplan) wordt aangegeven onder welke voorwaarden de groei vorm kan krijgen.

Indicatie van de kosten: herinrichten van de clusters en procesbegeleiding: kosten 100 miljoen Krimp en Groei totaal.

7.3 aanleggen van routestructuren

Om de toegankelijkheid van de hele Veluwe van CVN tot en met de IJssel en Randmeren te vergroten worden nieuwe wandel- en fietspaden met routestructuren aangelegd. Vanuit V2010 is een project grenze(n)loos fietsen opgezet. In het kader van dit project wordt een fietstotaalplan voor de hele Veluwe opgesteld. Het aanleggen van de paden en routes zal hierbij aansluiten.

Indicatie van de kosten: uitgegaan wordt van de aanleg van 100 km verharde paden buiten het CVN) à 160.000 per km (incl. grondkosten) 16 miljoen een deel van deze paden zal eenvoudiger zijn (half verhard danwel smaller) de kosten daarvan zijn lager.

7.4 Apeldoorns Kanaal

Vanuit de stuurgroep Apeldoorns Kanaal wordt gewerkt aan een toekomstvisie voor het Apeldoorns Kanaal. Het gaat daarbij om het bevaarbaar maken en exploiteren van het Apeldoorns Kanaal. Vanuit de Veluwecommissie wordt aangesloten bij de visie van de Stuurgroep, mits dit te combineren is met de SED functie van het kanaal. De kosten voor het bevaarbaar maken van het Apeldoorns Kanaal met motorboten:

- eenmalige inrichtingskosten (op diepte brengen, extra saneren waterbodembodem, verhogen bruggen, rijkswegen etc.), obv eerder uitgevoerd onderzoek begroot op f 180 miljoen, nu lijkt 180 miljoen meer realistisch;
- exploitatie- en beheerskosten: extra onderhoud en beheer aan oevers, bruggen, vaardiepte, sluizen etc.. Deze zijn nog niet eerder in beeld gebracht, is wel nodig om het totaal plaatje helder te krijgen.

Indicatie van de kosten: kosten voor bevaarbaar maken van het Apeldoorns Kanaal worden geschat op 180 miljoen;

Kosten voor exploitatie en beheer (oevers, sluizen, bruggen etc.) van het Apeldoorns Kanaal: PM.

8. Veluwe 2010

In het kader van V2010 worden op de Veluwe Majeure projecten uitgevoerd. In V2010 gaat het met name om verbetering van kwaliteit, procesafspraken en beleidsvorming. In reconstructie gaat het met name om ruimtelijke aanpassingen gevolgd door kwaliteitsverbetering. Daar waar V2010 en reconstructie elkaar aanvullen is dit als reconstructiemaatregel opgenomen. In de andere gevallen wordt alleen melding van de projecten uit V2010 gemaakt en worden deze projecten buiten reconstructie om gerealiseerd. Hieronder worden alle projecten afzonderlijk genoemd en waar nodig verwezen naar de maatregelen hierboven.

8.1 Combinatie met reconstructie

1. realisatie EHS en EVZ
2. realisatie ecologische poorten
3. milieuherstel voor bos en natuur
4. realisering grote grasweiden
5. natuurtransferia
6. ontwikkelingsperspectief verblijfsrecreatie (zie maatregelen recreatie, krimp en groei)
7. grenze(n)loos fietsen (zie maatregelen recreatie, aanleggen routestructuren)
8. perspectief ontwikkeling agrarische enclave (zie deelgebied agrarische enclave)
9. perspectiefontwikkeling noord-oost Veluwe (zie deelgebied wei(ij)dse landschap)
10. stimuleren verbrede landbouw (zie maatregelen landbouw, voorlichting en experimenten)
11. integraal waterbeheer oost-veluwe en Apeldoornskanaal (zie maatregelen water en recreatie)
12. sprengen en beken (zie maatregelen water, natuur en milieu)

ad. 1,2,3 De realisatie van de EHS is als bestaand beleid opgenomen in de reconstructie. Het realiseren van de water en milieuomstandigheden voor de EHS eveneens. Hierin zijn wel prioriteiten aangegeven. Zie natuur, landschap en cultuurhistorie. De ecologische poorten zijn in veel gevallen onderdeel van de Groene Wiggen. Bij de realisatie hiervan wordt gekeken naar de overlap en benodigde aanvullingen.

Ad. 4 In reconstructie worden extensieve vormen van grondgebonden landbouw voorzien in de beïnvloedingsgebieden. De locaties die benoemd zijn voor grote grasweiden horen daarbij. Hier is nadere uitwerking voor nodig.

Ad. 5 In V2010 is een project opgenomen voor de aanleg van natuurtransferia. Inmiddels is 1 hiervan bij Nunspeet geopend. De transferia zijn overstaplocaties op strategisch gelegen locaties rondom het CVN. Bij de transferia kan geparkeerd worden, informatie verkregen worden, fietsen worden gehuurd en/of een overstap gemaakt worden op extensief vervoer om dieper de Veluwe in te gaan. Vanuit de reconstructie wordt geen aparte actie ondernomen om de transferia te realiseren. Wel wordt met de ontwikkelingen in de recreatieve paden en andersoortige recreatieve ontwikkelingen aangesloten bij de locaties van de transferia

8.2 V2010 projecten

1. vermindering rasters
2. veiligheid, rust en passeerbaarheid van binnenwegen
3. aanleg wildviaducten
4. zweefvliegveld Terlet
5. nationaal natuur-educatiecentrum
6. vermindering grondwateronttrekking
7. cultuurhistorisch erfgoed
8. de toekomst van radio kootwijk
9. toekomst militaire complexen
10. Imago nationaal park
11. samenwerken Europese parken
12. Uitvoeringsprogramma
13. Status
14. Organisatie en Financiering Veluwe
15. Monitoring Veluwebeleid
16. communicatie en voorlichting
17. verlegging geldstromen
18. toezicht

De hierboven genoemde projecten worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma voor V2010. Een aantal van deze projecten behoeven nog nadere uitwerking of worden op dit moment al uitgevoerd (1-9). Dit zijn projecten die specifiek voor het CVN gelden en op zich zelf staand uitgevoerd kunnen worden. Andere projecten betreffen vooral processen (10-18). Als deze projecten (1-18) worden in de reconstructie als autonome ontwikkeling meegenomen. De uitvoering van reconstructie zal deze projecten niet belemmeren en waar mogelijk zelfs ondersteunen.

Alle projecten vanuit V2010 en reconstructie vallen onder de verantwoordelijkheid van de Veluwecommissie en zullen dus eenduidig worden uitgewerkt in één uitvoeringsprogramma.

De kosten voor het realiseren van Majeure projecten die niet in het reconstructieplan zijn opgenomen bedragen 363,5 milj

Maatregelen tabel voorkeursalternatief

Kansrijke oplossingen	Maatregelen	Kosten VKA in milj. euro's
Algemeen	Wettelijke herverkaveling	22,1
	Kavelruil	7,5
	Onroerend goed bank	5,0
	Onteigening planschade	PM
Landbouw	Bedrijfsverplaatsing of -beëindiging	38,6
	Hervestiging en nieuw vestiging	3,5
	Extra extensivering grondgebonden landbouw	55,5
	Voorlichting advies en experimenten	10,2
Natuur, landschap en cultuurhistorie	Realisatie EHS, nieuwe natuur en EVZ	54,5
	Realiseren robuuste verbindingen en ecologische poorten	25
	Opstellen inrichtingsplannen groene wiggen	0,8
	Uitvoeren soortenbeleid	1
	Aanleg landschappelijke beplanting in incl erfbeplanting	46,2
Milieu	Terugdringen ammoniak emissie	Zie 2.2.1
	Terugdringen fosfaat	Zie 2.2.3
	Terugdringen nitraat en stikstof	Zie 2.2.3
	Saneren verontreinigde bodems in kwetsbare natuur- en water gebieden	Zie 2.2.3 en 5.2.1
Water	Verbeteren waterkwaliteit	61,6-105,7
	Verbeteren waterkwantiteit	61,2-86,4
	Waterberging	12,8
	Drinkwatervoorziening	PM
Wonen nieuwe economische dragers en leefbaarheid	Stimuleringsregeling nieuwe buitens	0,05
	Stimuleringsregeling sloop VAB's	12,6
	Ruimte voor ruimte regeling	PM
	Nadere uitwerking procesafspraken	9,5
	Behoud en herstel van cultuurhistorische en aardkundige waarden	0,2
Recreatie	Uitvoeren krimp en groei principe (ook begroot in V2010)	100,0
	Aanleggen routestructuren	16,0
	Bevaar maken Apeldoornskanaal	180,0
Planvorming (10% uitv kosten)		70,0
Totaal		793,9-863,2

Bijlage 10 VERDROGINGSBESTRIJDING: HOE OM TE GAAN MET WATEROVERLAST?

Gewenste resultaat

1. Inzicht in	a) omvang verdroging	: waar watercondities herstellen voor natte natuur?
	b) effect op watersysteem	: waar verhoging grondwaterstand?
	c) effect op landbouw	: waar en mate opbrengstderving tgv verhoging grondwaterstand?
	d) effect op bebouwd gebied	: waar en mate wateroverlast tgv verhoging grondwaterstand?

==> diverse kaarten

2. Keuze strategie	: hoe om te gaan met wateroverlast landbouw?
	: hoe om te gaan met wateroverlast stedelijk gebied?

==> o.b.v. een voorstel (prioritering oplossingsrichtingen: ruimtelijk / technisch / financieel)

3. Keuze strategie	: welke aanpak verdrogingsbestrijding per deelgebied?

==> o.b.v. een voorstel (integrale/sectorale aanpak, grootschalige / kleinschalige aanpak?)

1. Inzicht in effect van vernatting op landbouw en bebouwd gebied.

Mate wateroverlast t.o.v. huidige situatie

- 1) landbouw : totale opbrengstderving (5-15% of groter dan 15%) in ha
- 2) bebouwd gebied : een effect (-), enig effect (-) in ha, "Worst Case"

DEELGEBIED	LANDBOUW (totale opbrengstderving in ha)				BEBOUWD GEBIED (ha) "Worst Case"			
	HE		SE		HE		SE	
	5 - 15 %	> 15 %	5 - 15 %	> 15 %	-	--	-	--
Harmonie	480	40	305	20	160	370	130	270
Ontspanning door Stad	25	0	0	0	165	400	140	105
Wij(ei)dse landschap	350	40	75	5	10	25	10	5
Agrarische Enclave	125	25	140	5	10	30	10	30
Zichtbare overgangen	915	105	525	75	125	200	95	130
Eindeloze Veluwe	25	0	25	5	50	50	35	40
Blauwe bron	220	30	155	5	245	325	220	250

2. Keuze Strategie: hoe om te gaan met wateroverlast landbouw?

Voorstel: wateroverlast landbouw zoveel mogelijk voorkomen / compenseren.

Mogelijke oplossingsrichtingen	Algemeen	Enstige belemmeringen landbouw	
		natuurgebied: klein	natuurgebied: groot
Ruimtelijk - kavelruil - prog.beheer (beheerpakket, natuurontwikkeling)	A		A
	A		A
Financieel - eenmalig vooraf natschade afkopen	A		
Natuurbeheer - afgraven bouwvoor • bij natuurontwikkeling / nieuwe natuur • kleinschalig "proef" voor bestaande natuur - bijstellen natuurdoelen	A	A	A
		A	A
		A	
Technisch - drainage, onderbemaling			

A = aanbevolen.

Vragen

1. Kunt u instemmen met de aangegeven prioritering?
2. Kunt u instemmen met een duurzame (ruimtelijke) oplossing voor de landbouw, indien binnen een groot te vernatten gebied sprake is van een stapeling / concentratie van natte functies (bv. blauwe bron) en de landbouwbedrijfsvoering ernstig wordt belemmerd?.

2. Keuze Strategie: hoe om te gaan met wateroverlast in bebouwd gebied?

Voorstel: maximaal inzetten op “droge voeten” en voorkomen van grondwateroverlast.

Mogelijke oplossingsrichtingen		bestaand stedelijk gebied	nieuw stedelijk gebied
Ruimtelijk	- conform watertoets - geschikte droge locaties		A A
Financieel	- bijdragen dichtmaken lekke kelders	B	
Natuurbeheer	- afgraven bouwvoor • bij nieuw te ontwikkelen natuur • kleinschalig “proef” bij bestaande natuur - bijstellen natuurdoelen • voor “postzegels”	A A B	A
Technisch	- lokaal verlagen grondwaterstand • reallocatie grondwater-onttrekkingen • singels/beken etc. • drainage - kruipruimteloos bouwen - maaiveld verhogen	A1 A2 A3	B B

A = aanbevolen

B = 2e keus

Vragen

1. kunt u instemmen met de aangegeven prioritering?
2. kunt u instemmen met de mogelijkheid om bij wateroverlast de natte natuurdoelen van kleine niet prioritaire natuurgebieden bij te stellen?

3. Keuze Strategie: welke aanpak voor de verdrogingsbestrijding?

Voorstel aanpak algemeen:

- 1) bij voorrang alle aanwezige water- en milieuproblemen integraal en tegelijk aanpakken;
-> lagere prioriteit voor een sectorale aanpak, mits zich goede kansen voordoen
- 2) bij voorrang grotere gebieden in samenhang aanpakken
-> lagere prioriteit voor een “postzegel” aanpak, mits zich goede kansen voordoen
- 3) bij nieuwe natuur: bouwvoor standaard afgraven, waardoor wateroverlast in omgeving kan worden voorkomen cq. gereduceerd.

Waar mogelijk, ook op kleine schaal binnen bestaande natuurgebieden: m.n. “in slechte staat verkerende” en “grazige” natuurgebieden.

Aandachtspunten:

- 1) vernatting leidt op de drogere zandgronden tot verbetering van de grondwaterkwaliteit; reductie nitraatconcentratie (algemeen)
- 2) vernatting leidt op de lagere nattere klei/veengronden tot verslechtering van de oppervlaktewaterkwaliteit
 - (zeer) hoge nitraatconcentraties; voornamelijk lokaal van aard, neemt sterk af bij aanscherping huidige MINAS-normen (-40kg N/ha)
 - hoge fosfaatconcentraties; voornamelijk regionaal van aard, neemt langzaam af ook bij aanscherping huidige MINAS-normen (-40kg N/ha)

Overzicht: effect van vernatting op landbouw en voorstel voor een gebiedsgerichte aanpak t.b.v. verdrogingsbestrijding en verbetering waterkwaliteit.

Deelgebied	Effect vernatting: / toename wateroverlast	Voorstel / Aanpak
Harmonie	Noord-oost (Emp/Tond Hei) = positief; afname vochttekort Zuid-west (Buitens) = natschade $\pm 10\%$, groot gebied Oppervlak toename natschade in HE ± 175 ha groter dan SE	Oostelijk van Apeldoorns Kanaal: - integraal : goede mogelijkheden met aanscherping MINAS - groot gebied : ruimtelijke oplossing landbouw, fin. compenseren Westelijk van Apeldoorns Kanaal (groene wig-gebieden): - integraal : goede mogelijkheden - groot gebied : ruimtelijke oplossing landbouw, fin. compenseren
Ontspanning Stad	Nagenoeg geen natschade ivm kleine natuurgebiedjes Oppervlak toename natschade in HE ± 25 ha groter dan SE	- sectoraal : evt. combineren met waterberging / waterretentie - klein gebied : compenseren (geld/ grond), technische oplossing
Wij(ei)dse Landschap	Grote toename natschade in en smalle zone rondom weidevogelg. Oppervlak toename natschade in HE ± 275 ha groter dan SE	sectoraal : basiswaterkwaliteit volstaat bij weidevogels klein gebied : gebieden zijn relatief eenvoudig te isoleren
Agrarische Enclave	Toename natschade vooral lokaal en langs beek / beekdalzone Oppervlak toename natschade in HE ± 25 ha groter dan SE	integraal : mogelijkheden, mits aanscherping MINAS ! stroomgebied HEN-wateren : ruimtelijke oplossing, fin. compenseren
Zichtbare overgangen	Toename opbrengstderving (10%) in randzone van nat / droog: - overgang naar zandgebied / CVN - langs oeverwal randmeerkust Omvangrijk areaal: HE ± 400 ha groter dan SE Deels ivm voorkomen weidevogelgebieden	integraal : enige mogelijkheden, met aanscherping MINAS Gunstig voor gebied zuidelijk van Nunspeet Moeilijker voor gebied noordelijk van Nunspeet sectoraal : in en rondom weidevogelgebieden; basiswaterkwaliteit volstaat. groene wiggen: ruimtelijke oplossing, compenseren (geld / grond)
Eindeloze Veluwe	Gering areaal opbrengstderving Nauwelijks verschil tussen HE en SE	sectoraal : locale en gerichte aanpak (landbouwenclaves) klein gebied : ruimtelijke oplossing, compenseren (geld/grond)
Blauwe bron	Toename opbrengstderving (10%) vnl lokaal en langs beek Oppervlak toename natschade in HE ± 65 ha groter dan SE.	integraal : goede mogelijkheden, locale aanscherping MINAS stapeling van kwetsbare natte functies stroomgebied : ruimtelijke oplossing

